

Din lokala hälsopartner

Årsredovisning
och hållbarhetsredovisning

2017

apoteks
gruppen

Innehåll

Viktiga händelser 2017	1
Apoteksgruppen 2017	2
Vd har ordet	4
Tuffare konkurrens	6
Strategisk inriktning	9
Kundrådgivning med EES centralt för apoteket	10
Personligt engagemang	12
Drömde om eget apotek – har snart öppnat tre	14
Ett hållbart erbjudande med kunden i fokus	15
Växande kundklubb och starkare varumärke	21
Medarbetare	22
Akademien – konkreta verktyg hjälp i vardagen	24

ÅRS- OCH HÅLLBARHETSREDOVISNING FÖR APOTEKSGRUPPEN I SVERIGE HOLDING AB

Förvaltningsberättelse	26
Finansiella rapporter	32
Flerårsöversikt	40
Definitioner	40
Noter	41
Vinstdisposition	51
Revisionsberättelse	52
Bolagsstyrningsrapport	55
Styrelse	59
Ledning	60
GRI-index	62
Bestyrkanderapport – Hållbarhetsredovisning	64

OM DENNA PUBLIKATION

Denna publikation innehåller information pro forma avseende apotekskedjan Apoteksgruppen.

DEFINITIONER OCH FÖRKLARINGAR

”Apoteksgruppen” är benämningen på en frivillig apotekskedja som består av 185 anslutna apotek med cirka 180 egenföretagare.

”Apoteksgruppen AB” är benämningen på Apoteksgruppen i Sverige Holding AB som är moderbolag i den koncern som äger Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB och Apoteksgruppen i Sverige AB.

”Servicebolaget” är benämningen på Apoteksgruppen i Sverige AB som är ett servicebolag som erbjuder tjänster och produkter samt är det bolag som egenföretagarna är medlemmar i.

”Förvaltningsbolaget” är benämningen på Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB som erbjuder delfinansiering av apoteksförvärven och kvarstår som minoritetsägare till apoteken inom en överskådlig tid.

Alla belopp uttrycks i svenska kronor med förkortningen ”kr”, för tusentals kronor, ”tkr” och för miljoner kronor ”mkr”.

På sidan 3 finns ägar- och bolagsdiagram över Apoteksgruppen.

Viktiga händelser 2017

NY ÄGARE TILL APOTEKSGRUPPEN

Den 28 november offentliggjordes att Euro-apotheca, med apoteksverksamhet i Baltikum och delar av centrala Östeuropa, köper statens innehav i Apoteksgruppen i Sverige Holding AB. Euroapotheca har också beslutat sig för att köpa ut 156 av de entreprenörsägda apoteken i kedjan. Den affären genomfördes den 1 mars 2018.

Foto: Melker Dahlstrand/Sveriges riksdag.

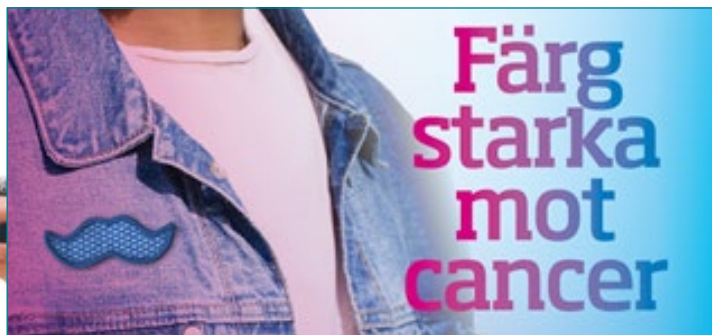

APOTEKSGRUPPEN I TOPP I EES-ANVÄNDNING!

Användningen av det digitala stödsystemet EES ökade till 35 procent av alla receptexpedieringar, den högsta siffran någonsin och högst i branschen. EES främjar en god och säker läkemedelsanvändning. Läs vidare ► på sid 10.

ÅRETS APOTEK I SVALÖV

Ägaren Shahbaz Riaz (bilden) poängterade att det är apotekschefen Natasa Jovanovic och de ambitiösa medarbetarna som ligger bakom den fina utmärkelsen! Motiveringen lød: *"Apoteket erbjuder sina kunder en upplevelse utöver det vanliga, genom säljande exponeringar och ett personligt bemötande med stort engagemang. Medarbetarna är nyskapande och apoteket är ett föredöme som konsekvent utgår från nyfikenhet, god kvalitet och lokal förankring"*. I priset ingår en spa-helg för ägaren och alla medarbetare på apoteket!

FÄRGSTARKA MOT CANCER

Apoteksgruppen är unik i att stödja både BRO (Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation) och Prostataförbundets Mustaschkamp, och för att förtydliga det skapades kampanjen *"Färgstarka mot cancer"*. Kampanjen väckte stor uppmärksamhet i sociala medier och genererade ett bidrag till de båda organisationerna på 685 000 kronor.

DEN FÖRSTA ÅRSKULLEN FRÅN AKADEMIN

Under hösten utexaminerades de första Apotekscheferna som genomgått Apoteksgruppens ettåriga chefsutbildning. Läs vidare ► på sid 24.

Apoteksgruppen 2017

Apoteksgruppen är en frivillig apotekskedja bestående av cirka 180 egenföretagare som äger och driver apotek med en gemensam serviceorganisation. Genom medlemskapet i Apoteksgruppen får de tillgång till gemensamma sortiment, egna varumärken, butikskoncept samt gemensamma tjänster och system. Serviceverksamheten bedrivs under namnet Apoteksgruppen i Sverige AB som ägs av svenska staten.

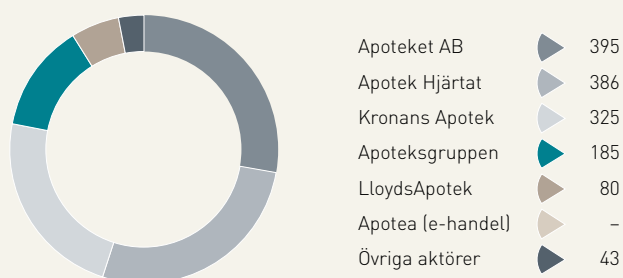
APOTEKSMARKNADEN

I slutet av 2017 fanns det 1 414 apotek i Sverige, en ökning med 52 procent sedan omregleringen av apoteksmarknaden 2009. Apoteksbranschen består av fem större samt ett 40-tal mindre aktörer. Branschen omsatte 41,4 miljarder kronor under 2017 med en tillväxt på 3,2 procent.

APOTEKSGRUPPENS POSITION

Apoteksgruppen är den fjärde största apoteksaktören i Sverige och apoteken omsätter tillsammans 3,8 miljarder kronor på årsbasis och har en marknadsandel på 8,9 procent.

ANTAL APOTEK 31 DECEMBER 2017

PROFORMARESLUTAT FÖR ANSLUTNA APOTEK I APOTEKSGRUPPEN¹

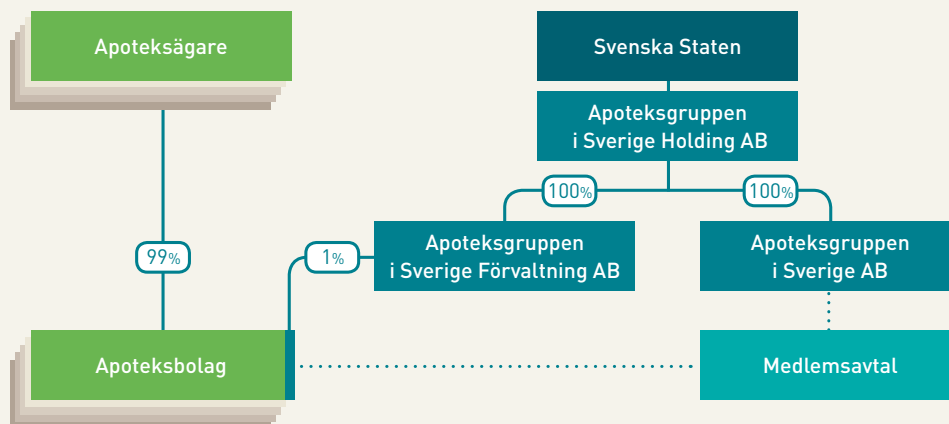
Mkr	2017	2016
Omsättning	3 799,1	3 678,5
Bruttovinst	961,0	938,5
Personalkostnader	–437,9	–409,8
Övriga rörelsekostnader	–361,6	–357,5
Av - och nedskrivningar	–57,8	–63,0
Rörelseresultat (EBIT)	103,7	108,2
Rörelsemarginal	2,7	2,9%

¹ Avser apoteksdrift inom Apoteksgruppen i sin helhet, det vill säga som om samtliga apotek ingick i en koncern.

185
apotek
över hela Sverige

Total omsättning
Apoteksgruppen
3 799 mkr

APOTEKSGRUPPEN 2017

ORGANISATION

Apoteksägarna får genom sitt medlemskap tillgång till gemensamt sortiment inklusive Apoteksgruppens egna varumärken, gemensamma inköp, ekonomi- och personalsystem, kundservice, kvalitetsfunktion, utbildningar, affärsutvecklings-, försäljnings- och etableringsstöd, gemensam marknadsföring, IT-system samt en gemensam e-handelsplattform.

MEDLEMSRÅDET

Apoteksägarna väljer bland sig ett medlemsråd som fungerar som en rådgivande styrelse till serviceorganisationen. Här behandlas gemensamma frågor gällande Apoteksgruppens affärsutveckling. Medlemsrådet har en viktig funktion för Apoteksgruppens strategiutveckling och verksamhetsplanering.

Medlemsrådet

Bakre raden från vänster: Håkan Ohlson, Annika Saxevall, Erica Lindgren, Harald Bargsten. Främre raden från vänster: Daniella Rohlén, Tony Jansson, Mikael Nordberg, Per Westling.

Positiv utveckling i hård konkurrens

Apoteksgruppen summerar ett bra år 2017. Konkurrensen hårdnade rejält med prispress på receptfria läkemedel från framför allt e-handeln. Ändå lyckades Apoteksgruppen växa både i befintliga apotek och genom att fortsätta att utöka antalet apotek genom anslutningar och nyöppningar. Vi hade en god resultatutveckling och vårt arbete med bland annat chefsutbildningar, vår kundklubb och rådgivning till kunderna har visat bra resultat.

Årets utveckling låg i linje med våra förväntningar trots den hårda konkurrensen. Försäljningen ökade och lönsamheten var god. Vi följer den strategiska plan som slogs fast i början av 2016 i samband med att jag tillträdde. Vi har levererat på samtliga mål som vi då satte upp. I de flesta fall ligger vi före tidplanen.

” Det stora intresset för att starta nya apotek och att ansluta sig till gruppen visar att vi erbjuder attraktiva värden för apoteken.

Genom att vi agerar som en kedja får apoteken tillgång till gemensamma inköp, attraktiva kundkampanjer, sortimentsstöd, kompetensutveckling och service, värden som blir allt viktigare i den ökade konkurrensen.

Vår expansion av gruppen fortsatte med tio nya apotek under verksamhetsåret. Därmed bestod Apoteksgruppen vid årsskiftet av 185 apotek. Därtill planeras sex nya apotek under första kvartalet 2018. Det långsiktiga målet som vi jobbar mot är att Apoteksgruppen ska omfatta 200 apotek 2019.

Vårt sätt att arbeta är en viktig förklaring till våra framgångar. Ett antal apotek har också byggts om med

vårt nya butikskoncept. Ombyggnationerna skapar större butiksyta, bättre kundnöjdhet och en förbättrad arbetsmiljö som mött stor uppskattning. Det ger också mätbara positiva effekter på försäljningen. Under 2018 planerar vi att öka takten och bygga om fler av våra äldre apotek.

Inom Apoteksgruppen har vi länge drivit uppfattningen att kundrådgivning av kompetenta medarbetare är viktig för både patientsäkerhet och kundnöjdhet. Vårt mål är att ytterligare öka kvalitén rådgivningen, vilket vi mäter som andelen kunder som får rådgivning baserad på EES-databasen i samband med receptutlämning. I årsredovisningen berättar vi mer om hur det går till i praktiken. Den viktiga kvoten ökade under året till 35 procent, vilket är högst andel av alla apoteksaktörer i Sverige.

Samtidigt växer antalet medlemmar i vår kundklubb snabbt. Under året ökade antalet medlemmar med 140 000. Vårt tillväxtmål för kundklubben är att värva 300 000 medlemmar under perioden 2016–2019. Kan vi hålla samma takt som hittills når vi det målet redan under innevarande år.

Det program för kompetensutveckling som vi erbjuder chefer på apoteken har snabbt blivit eftersökt och uppskattat. Målet är att 150 apotekschefer ska ha genomgått programmet 2019. Under 2017 genomgick 75 apotekschefer programmet och lika många är inplanerade 2018. Detta har varit en särskilt lyckosam satsning inte minst för att deltagarnas apotek markant har förbättrat sina nyckeltal redan under pågående utbildning.

I slutet av november meddelade vår ägare svenska staten att man har träffat ett avtal om försäljning av Apoteksgruppen i Sverige Holding AB till Euroapothea UAB. Köparen förvärvade samtidigt 156 av apoteken i Apoteksgruppen från de apoteksägare som driver dem.

“ Vår strategi att konsekvent satsa på kundvärde, rådgivning och personlig service står sig väl.

Därmed inleds en ny spännande fas i vår utveckling. Vi ser ut att få en kombinerad affärsmodell, med en stor andel helägda apotek samtidigt som våra nya ägare har uttalat avsikten att fortsätta att erbjuda möjligheten till franchising. Jag är övertygad om att denna nya fas för Apoteksgruppen kommer att erbjuda möjligheter till en fortsatt positiv utveckling för kunder, medarbetare, apoteksägare och leverantörer.

Vi räknar med att Apoteksmarknaden fortsätter sin pågående mognadscykel med fortsatt prispress, framför

allt drivet av e-handeln. Vår strategi att konsekvent satsa på kundvärde, rådgivning och personlig service står sig väl som alternativ till den volymorienterade e-handeln. Detta är viktiga kärnvärden i Apoteksgruppen som vi fortsätter att förvalta under de förändringar som väntar.

Stockholm i februari 2018

Tony Johansson
Verkställande direktör

Tuffare konkurrens

Året som gått har präglats av tuffare konkurrens, inte minst av e-handeln. Det är dock fortfarande till apoteket kunderna huvudsakligen går både för att få hjälp vid lindriga besvär och för att få rätt medicin vid olika sjukdomstillstånd.

Apoteksbranschen med cirka 1 400 apotek och ett 40-tal aktörer är en viktig länk i vårdkedjan. På varje apotek finns farmaceuter som kan förstärka och komplettera de råd patienterna har fått av sin läkare eller sköterska.

Det finns många exempel på nära och väl fungerande samarbeten som bidrar till att förbättra och effektivisera läkemedelsanvändningen, inte minst bland Apoteksgruppens 185 apotek. Branschorganisationen Sveriges Apoteksförening och de enskilda aktörerna strävar kontinuerligt efter att ytterligare lyfta fram farmaceuternas roll och apotekens möjligheter att komplettera och avlasta primärvården.

En viktig roll för apoteken är att hjälpa patienter att använda läkemedel på ett ändamålsenligt och säkert sätt. Minst tolv procent av Sveriges befolkning har råkat ut för ohälsa relaterad till felaktig läkemedelsanvändning enligt en studie i Apoteksföreningens branschrapport 2015. Det resulterar i personliga lidande, kostnader för produktionsbortfall, sjukförsäkring och ytterligare vård.

Den felaktiga läkemedelsanvändningen bedöms kosta vården cirka 20 miljarder kronor varje år.

KUNDER ÖNSKAR RÅD

De flesta ser apoteken som en naturlig del av vårdkedjan, enligt en undersökning som Sveriges Apoteksförening utfört. Många är öppna för att få hjälp och råd av personalen i ännu större utsträckning än idag. Över 90 procent av de tillfrågade anser att läkemedelsrådgivning är en naturlig uppgift för apoteken.

En majoritet av kunderna tycker att apoteken kan erbjuda enklare tester och mätningar som blodtrycksmätning, blodsockertest och allergitester. Sveriges Apoteksförening har föreslagit att en ny kategori receptfria läkemedel införs, som enbart får säljas på apotek efter rådgivning av en farmaceut.

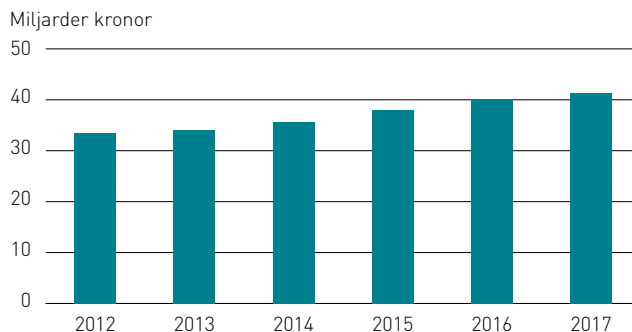
KRAFTIGT ÖKAD TILLGÄNGLIGHET

Sedan 2009, då det statliga apoteksmonopolet upphörde, har antalet apotek ökat från 929 till 1 414. Öppethållandet har ökat från i genomsnitt 42 till 55,5 timmar per vecka och apotek, vilket har ökat tillgängligheten på orter över hela Sverige. Apotekstätheten i Sverige har ökat från 10 000 invånare per apotek 2009 till cirka 7 200 invånare per apotek. Totalt har apoteken i Sverige cirka 10 000 medarbetare som årligen expedierar drygt 80 miljoner recept, motsvarande 220 000 recept om dagen. De apotek som är anslutna

MARKNADSANDEL 31 DECEMBER 2017

BRANSCHENS OMSÄTTNING 2012-2017

Sveriges Apoteksförening och de enskilda aktörerna strävar efter att lyfta fram farmaceuternas roll och apotekens möjligheter att komplettera och avlasta primärvården.

till Apoteksgruppen har 750 medarbetare (medeltal under 2017) som expedierar cirka nio miljoner recept per år.

FEM STORA KEDJOR

Apoteksmarknaden domineras av fem kedjor som svarar för cirka 96 procent av försäljningen. Störst är Apoteket AB, följt av Apotek Hjärtat, Kronans Apotek, Apoteksgruppen och LloydsApotek. Under 2015 skedde en konsolidering av apoteksmarknaden genom att ICA, som drev ett 60-tal apotek i anslutning till livsmedelshallar, förvärfvade Apotek Hjärtat. Apotea är en förhållandevis liten aktör och det enda apotek som enbart säljer sina varor genom e-handel. Under slutet av 2016 började en markant priskonkurrens märkas på några av de stora volymprodukterna, sannolikt i syfte att möta konkurrensen från näthandeln. Apoteksgruppen är den enda kedjan där apoteken ägs av egenföretagare.

VÄL REGLERAD VERKSAMHET

Även om stora delar av apoteksmarknaden är konkurrensutsatt sedan 2009, styrs verksamheten till stor del av lagar och förordningar. Lagen om handel med läkemedel reglerar viktiga delar av apotekens verksamhet medan Läkemedelsverket beslutar om vad som krävs för att få apotekstillstånd och vilka läkemedel som får säljas. Läkemedelsverket

utövar också tillsyn över apoteken medan Socialstyrelsen bland annat utfärdar legitimation för farmaceuter.

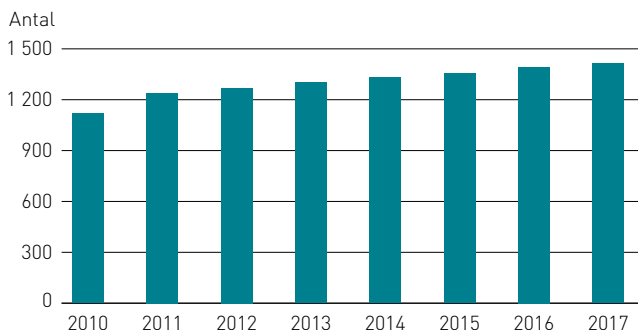
eHälsomyndigheten förvaltar omfattande databaser som apoteken har skyldighet att ansluta sig till; receptregistret, läkemedelsförteckningen, högkostnadsdatabasen samt statistikdatabasen. Denna verksamhet finansieras av apoteken.

EGENVÅRDSPRODUKTER ÖKAR MEST

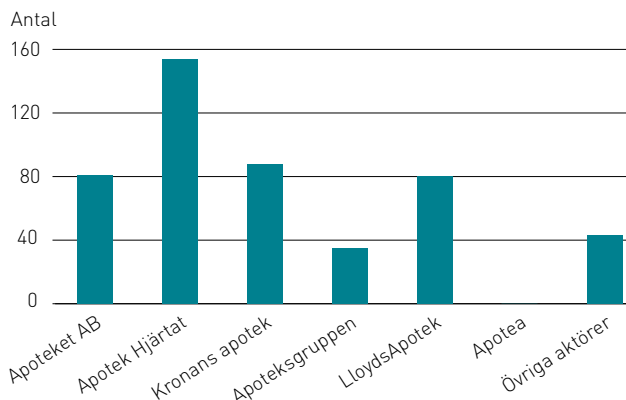
Tillväxten av apoteksmarknaden uppgick till 3,2 procent under 2017. Det innebär att Apoteksmarknaden omsatte totalt 41 423 miljoner kronor jämfört med 40 135 miljoner kronor under 2016. En stor del av tillväxten i branschen kommer från egenvårdsprodukter, det vill säga produkter som inte är receptföreskrivna. Det pågår en tydlig branschglidning mot egenvårdsprodukter. Exempel på sådana produkter är Apoteksgruppens eget produktsortiment med det egna varumärket Elw. Den förhållandevis svaga tillväxten inom receptföreskrivna läkemedel, apotekens kärnaffär, beror främst på att föreskrivning av läkemedel och andra varor inom läkemedelsförmånen är tämligen stabil över tid.

Av de svenska apotekens omsättning svarar receptföreskrivna läkemedel för 74 procent och handelsvaror och receptfria läkemedel för 16 respektive 10 procent.

ANTAL APOTEK I SVERIGE 2010-2017

ANTAL NYA APOTEK I SVERIGE 2010-2017

E-HANDEL

Apotea är det enda apotek som enbart säljer sina varor genom e-handel. Sedan slutet av 2016 märks en markant priskonkurrens på fysiska apotek för några av de stora volymprodukterna, sannolikt i syfte att möta konkurrensen från näthandeln. Under 2017 har Apotea stärkt sin position på marknaden och generellt har e-handeln av apoteksvaror ökat. Apoteksgruppen erbjuder konceptet "Click & Collect" vilket innebär att apoteksvarorna beställs av kunderna via Apoteksgruppens webb och avhämtas sedan på valt apotek. Under 2017 stod e-handeln för cirka 6,5 procent av den totala försäljningen i segmentet

NYA APOTEKSUTREDNINGEN

Den nya apoteksutredningens huvudbetänkande (SOU 2017:15) presenterades i mars 2017. I betänkandet föreslår utredaren ett antal förändringar på apoteksmarknaden t ex skärpta krav i samband med läkemedelsrådgivning och receptexpedition, att den s k 24-timmarsregeln flyttas bakåt i distributionskedjan (dvs till partihandeln), att apotekens returrätt av läkemedel förstärks, försöksverksamhet med farmaceutiska tjänster, att apoteksombud ska få inrättas på samma villkor för alla apoteksaktörer samt förtydligade krav beträffande kompetensutveckling för apotekens medarbetare. "Vi lyfter fram

rådgivningen som en central del av apotekens uppdrag," sa dåvarande utredaren Åsa Kullgren till branschpressen i samband med att huvudbetänkandet presenterades. Sedan dess har utredningen förlängts och fått ett breddat direktiv. Den väntas lämna sitt slutbetänkande i juni 2018.

24-TIMMARSREGLN

- Huvuddelen av alla läkemedel som kan förskrivas ska finnas tillgängliga inom 24 timmar om inte särskilda omständigheter förhindrar detta.
- Om ett preparat inte finns tillgängligt inom 24 timmar beror det ofta på stopptiderna för ordermottagning hos den distributör som läkemedelsbolaget anlitar, vilket det enskilda apoteket inte kan påverka.
- Apoteken kan expediera cirka 95 procent av alla förskrivna läkemedel direkt.

Apoteken expedierar cirka 95 procent av alla förskrivna läkemedel direkt.

Strategisk inriktning

UPPDRAG

Apoteksgruppens uppdrag är att skapa förutsättningar för egenföretagare att etablera apotek och kunna konkurrera med de stora integrerade apotekskedjorna. Detta uppnås genom att egenföretagare erbjuds driftsstöd via en serviceorganisation. Ursprungligen gick uppdraget också ut på att, som en del av omregleringen av apoteksmarknaden 2009, sälja 150 apotek till egenföretagare som idag är anslutna till Apoteksgruppen.

Den 28 november offentliggjordes att Litauiska Euroapothea köper svenska statens innehav i Apoteksgruppen i Sverige Holding AB. Köpet av holdingbolaget gäller i huvudsak serviceorganisationen och en procent av ägandet i varje enskilt apotek. Utöver avtalet om att förvärva holdingbolaget har Euroapothea även förvärvat 156 av Apoteksgruppens privata apotek. Euroapothea kommer att fortsätta stödja de cirka 30 apotek som efter transaktionen fortsätter att vara verksamma som franchisetagare i Apoteksgruppen.

VISION

Apoteksgruppen – din lokala hälsopartner.

KÄRNVÄRDEN

De värdeord som ska prägla Apoteksgruppen är entreprenörskap, problemlösning och ansvar.

AFFÄRSIDÉ

Genom samverkan ska Apoteksgruppen uppnå skalfördelar som, i kombination med entreprenörens engagemang och kundfokus, skapar bästa möjliga förutsättning att driva lönsamma apotek med nöjda kunder.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

- Apoteksgruppen integrerar hållbart och långsiktigt företagande i affärsmodellen genom att erbjuda kunderna hög servicegrad och hjälp med att använda läkemedel på rätt sätt genom elektroniskt expertstöd, EES, samt det egna varumärket Elw. Apoteksgruppen är överlägset bäst bland alla apotekskedjor på att använda EES i receptexpeditionen och nådde i slutet av året 35 procent.
- Apoteksgruppen ska vara attraktiv att ansluta sig till för enskilda apoteksägare genom att de får tillgång till ett gemensamt sortiment med Apoteksgruppens egna varumärken samt gemensamma funktioner för administration, service och marknadsföring.
- Apoteksgruppen ska behålla marknadspositionen som den fjärde största apoteksaktören med spridning över hela landet och uppnå lönsamhet i alla led.
- Gruppen ska växa genom organisk tillväxt, nystartade apotek och anslutning av etablerade apotek.
- Apoteksgruppens fastställda ekonomiska mål exklusive egendrift är en rörelsemarginal på minst 3 procent, soliditeten ska uppgå till 40-60 procent och utdelningen ska uppgå till 40-60 procent av årets vinst. Under 2017 ökade rörelsemarginalen från -0,6 procent till 3,2 procent till följd av lägre kostnader.

Målen ska uppnås genom att Apoteksgruppen upplevs av kunden som ett tryggt val grundat på farmaceutiska kunskaper och att det uppfattas som "mitt lokala apotek". Sortimentet ska uppfylla högt ställda kvalitetskrav och det egna varumärket Elw är bäst i klassen för parfymfria produkter med både Svanenmärkning och Astma- och Allergiförbundets märkning. Kunderna erbjuds en säker och tillgänglig receptexpedition, rådgivning samt ett utbud av prisvärda receptfria läkemedel och andra egenvårdsprodukter.

Kundrådgivning med EES centralt för apoteket

På Apoteksgruppens apotek i Järna har man ett stort engagemang för kundrådgivning. Den fyller en viktig funktion i vårdkedjan och är uppskattad av kunderna. EES-databasen är ett viktigt verktyg som används allt mer.

På Apoteksgruppens apotek i Järna har man länge satsat särskilt mycket på kvalificerad rådgivning.

"Kunderna vet att hos oss kan de räkna med att få kvalificerad rådgivning om sina receptbelagda läkemedel. Det ger en trygghet som vi vet att många sätter stort värde på." säger Mervat Marqus som dagligen möter kunderna på apoteket.

Till sin hjälp har de EES, databasen som används som stöd när receptbelagda läkemedel ska lämnas ut. I EES-databasen finns all information samlad om en kunds läkemedel. Där finns information om när läkemedel ska och inte ska användas och om kombinationer av läkemedel medför risker. Det hjälper farmaceuten att snabbt bilda sig en uppfattning om ett läkemedel är lämpligt.

"Vi gör alltid en rimlighetsbedömning innan vi lämnar ut en medicin" säger Mervat Marqus som är ansvarig för att stimulera så att EES används så mycket som möjligt på apoteket.

Framför allt kontrolleras läkemedlets interaktion, det vill säga hur det fungerar tillsammans med andra läkemedel som patienten använder. Man får också underlag för att ge tydliga råd till kunden om när och hur läkemedel ska tas, och när de inte ska tas.

"Om något verkar oklart eller mycket riskfyllt så kontaktar vi alltid läkaren, frågar och dubbelkollar. Ibland finns det en specifik förklaring till att man gör undantag från rekommendationer, men ibland ändras receptet på vår inrådan" säger Mervat Marqus.

Rådgivningen kan leda till byte av läkemedel, att doseringen ändras, att interaktion med andra läkemedel uppmärksammas och förebyggs genom att en annan förskrivning ändras. Det kan också hända att ordinationen förtydligas så att patienten själv undviker att göra misstag.

"Det är alltid läkaren som avgör vilken medicinering som är lämplig i den enskilda patientens fall, men farmaceutens rådgivning fungerar som ett komplement. Det kan finnas många olika orsaker till att det blir oklarheter, fel eller att risker förbises. Många patienter träffar flera olika läkare i vården och det händer att samordningen av medicinering brister. Då har vi på apoteket överblicken och ofta mer kontinuitet med kunden" säger Gunilla Nork, som är ansvarig för förbokade läkemedelssamtal.

Liksom alla Apoteksgruppens apotek arbetar man i Järna för att öka andelen av alla expedieringar av recept då man gör en bedömning baserad på EES-databasen. Järna hör till de apotek som ligger högt rådgivningsfrekvens och under året höjde man andelen från 45 procent till 62 procent av alla receptutlämningar. Bland annat har man som regel att alltid konsultera EES-databasen när det gäller abonnemang, vissa typer av beställningar gjorda av sjuksköterskor, telefonbeställningar och expediering via e-handel.

Men rådgivningen tar tid av personalen och ger inte omedelbart några intäkter till verksamheten. Hur motiverar man egentligen att så mycket tid ändå läggs på rådgivning och kontroll via EES?

Apotekets mångåriga chef Siv Drott Tolf tvekar inte om svaret: "Det är först och främst en fråga om ansvar för kundernas hälsa och säkerhet, men vår erfarenhet är att det också är uppskattat och skapar en kundlojalitet som gör att det även är kommersiellt motiverat."

Apoteken och ägarna

Apoteksgruppen är unik, för till skillnad mot övriga större apotekskedjor ägs apoteken av enskilda entreprenörer. Varje apotek präglas av ett personligt engagemang och kännedom om lokala kunders behov.

De apotek som ingår i Apoteksgruppen ägs av cirka 180 enskilda företagare. Dessa företagares personliga engagemang präglar verksamheten och är utmärkande för Apoteksgruppen. Apoteken ingår i en kedja samtidigt som de har stort utrymme för enskilda lokala initiativ avseende bl.a sortiment och tjänster.

Flera apotek erbjuder hemleverans av läkemedel, abonnemang på läkemedel, förbeställning samt samarbete och tjänster för den lokala vården.

Apoteken har en gemensam vision: "Apoteksgruppen – din lokala hälsopartner" samt de gemensamma kärnvärdena: "Entreprenörskap, Problemlösning och Ansvar".

ÄGARE MED SKIFTANDE BAKGRUND

Apoteksägarna knyts till Apoteksgruppen genom ett medlemsavtal. Medlemmarna är ofta apotekare och receptarier men det förekommer även personer med erfarenhet från helt andra branscher. Flera har också mångårig erfarenhet från apoteksverksamhet i andra länder. Denna mångfald av erfarenheter och kulturell bakgrund bidrar till Apoteksgruppens mångfald och förmåga att möta olika typer av kunder. Att antalet ägare inom Apoteksgruppen är större än antalet

apotek förklaras av att apoteken ofta har flera delägare. Samma ägare kan dock äga mer än ett apotek, så länge taket för omsättningen inte överskrider vid förvärvstillfället.

Apoteksgruppens engagerade ägare och medarbetare utvecklar sina apotek så att de upplevs som personliga och lokala. Verksamheten har lokal förankring på många mindre och medelstora orter genom att drygt 100 av kedjans 185 apotek finns utanför de tio största städerna, inräknat förorter och kranskommuner.

Medlemmarna har ofta en stark lokal förankring och är ofta involverade i lokala näringslivsorganisationer och har därigenom direktkontakt med andra företagare på orten.

STÖD VIA EN SERVICEORGANISATION

I Apoteksgruppen kombineras kedjans stordriftsfördelar med entreprenörens engagemang. Egenföretagarna erbjuds verksamhetsstöd via en serviceorganisation. Att driva ett privatägt apotek underlättas genom medlemskapet i Apoteksgruppen.

Genom att serviceorganisationen träffar avtal med leverantörer för hela gruppen behöver egenföretagarna inte förhandla alla avtal själva.

GEMENSAMMA FUNKTIONER

- Sortiment med Apoteksgruppens egna varumärken
- Inköp
- Ekonomi- och personalsystem
- Kundservice
- Affärsutvecklings-, försäljnings- och etableringsstöd
- Kvalitetsfunktion
- Utbildningar
- Marknadsföring
- IT-system
- e-handelsplattform

FAKTA OM APOTEKEN OCH ÄGARNA

- 185 apotek.
- Cirka 180 ägare.
- 40 procent av ägarna inom Apoteksgruppen är kvinnor.
- 70 procent av apoteken har farmaceuter bland ägarna.
- Inom gruppen har 35 nya apotek startats sedan Apoteksgruppen bildades.

Att vara ansluten till Apoteksgruppen innebär att ägaren får ett starkt stöd, men det medför även skyldigheter och ansvar. Medlemmarna måste till exempel hålla ett visst sortiment, följa kampanjplanen och Apoteksgruppens riktlinjer för varumärket. Varje enskild medlem och deras medarbetare representerar Apoteksgruppens varumärke.

RÅDGIVANDE MEDLEMSRÅD

Ett medlemsråd som utgörs av åtta egenföretagare väljs på det årliga medlemsmötet. Rådet är rådgivande till serviceorganisationen och behandlar principiella och övergripande frågor. Medlemsrådet har en viktig funktion i det strategiska arbetet och framtagandet av verksamhetsplan.

LYHÖRDHET INFÖR HÖGA KRAV

God förståelse för de krav som ställs på Apoteksgruppen samt förmågan att balansera och agera på dessa insikter, är viktigt för vår framgång. De viktigaste intressenterna är konsumenterna, Apoteksgruppens egenföretagare samt serviceorganisationens ägare, svenska staten. Enligt de kundundersökningar som Apoteksgruppen och branschen genomför är god tillgänglighet av apotek och produkter, kvalificerad rådgivning samt gott bemötande det viktigaste. Apoteksgruppen liksom apoteksbranschen generellt får goda betyg av sina kunder.

Staten som ägare till serviceorganisationen förväntar sig att Apoteksgruppen ska vara ett föredöme och arbeta strategiskt med hållbart företagande. På ett övergripande

plan är statens prioriterade frågor miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, antikorruption och affärsetik samt jämställdhet och mångfald. Apoteksgruppen är medlem i Sveriges Apoteksörening och deltar i Regeringskansliets seminarier om hållbart företagande.

Vi undersöker regelbundet hur egenföretagarna ser på serviceorganisationen. Resultatet uttrycks i ett nöjd-ägar-index (NÄI).

INSPIRATION OCH SAMVERKAN

Alla medarbetare inom Apoteksgruppen är viktiga för helheten och för varumärket Apoteksgruppen. För att inspirera och informera om Apoteksgruppens satsningar och fokusområden samlade vi alla apoteksägare till en konferens under januari 2017. Under dagarna blandades interna och externa föreläsare med seminarier och workshops, och temat handlade bland annat om framtiden, varumärke, koncept och kvalitet.

FRISTÅENDE APOTEK SÖKER ANSLUTNING

Apoteksgruppen möter ett växande intresse för att ansluta sig till Apoteksgruppen från fristående apoteksägare. Flera av de apotek som tillkom under året var tidigare fristående apotek. Innan ett apotek kan ansluta sig till gruppen sker en ömsesidig utvärdering.

Från vänster: Ersin Ali, Farschad Salehi, Tony Johansson, Aryan Anari, Rami Alhallak, Maria Hallberg.

Drömde om eget apotek – har snart öppnat tre

Drömmen om ett eget apotek väcktes redan på apotekarprogrammet i Uppsala där Aryan Anari och kompisen Farshad Salehi pluggade tillsammans. 32 år och 31 år fyllda är de idag affärspartners, äger och driver två apotek och har långt gångna planer på att öppna sitt tredje. Under 2017 anslöt de sig till Apoteksgruppen.

– Mamma är akademiker och pappa är företagare. När jag valde att utbilda mig till apotekare föll det sig ganska naturligt att också börja fundera på om det skulle vara möjligt för mig att driva eget,” berättar Aryan.

På utbildningen var det få som trodde på idén att öppna eget apotek. Avregleringen var nyligen genomförd. Den allmänna uppfattningen var att några få stora kedjor skulle äga hela marknaden, och inte lämna något utrymme för små oberoende aktörer.

2013 var det så dags för examen efter den femåriga utbildningen. Aryan fick jobb direkt och hann pröva på att vara chef för två olika apotek innan han och Farshad gjorde slag i saken.

– Vi höll kontakten efter utbildningen. Vi upptäckte att det verkade finnas behov av ett apotek i Tullinge, så vi började titta på lägen. 2015 öppnade vi helt själva. Allting har gått jättesnabbt, säger Aryan.

Arbetsmarknaden för farmaceuter var bra. De skulle alltid få jobb igen om satsningen inte skulle gå bra, resonerade de. Ändå var det en stor satsning. De har både satsat egna besparingar och fått låna pengar, i bank och av Almi. De har dessutom fått lägga ner mycket arbetstid utan lön.

– Det var jätteroligt redan från början, men vi märkte snabbt att det var stor skillnad på att jobba i en kedja och att vara sin egen. Plötsligt hade vi inte längre tillgång till ekonomistöd, automatiserade rutiner eller kampanjer och marknadsföring. Det blev snabbt tungt och vi kände att vi la tid på fel saker, konstaterar Aryan.

Apoteksgruppen var den enda aktören som erbjöd ett servicekoncept för mindre ägarledda apotek. Hos Apoteksgruppen kunde de få fortsätta att driva eget, och samtidigt få tillgång till precis de sakerna som de hade saknat. Men servicen har förstås ett pris.

– Vi tvekade inför kostnaden, men Farshad tog ändå kontakt. Apoteksgruppen utsåg en kontaktperson som de kallar affärscoach och vi inledde en dialog. Det var mycket tack vare den goda kontakten med affärscoachen och stödet från honom som vi bestämde oss, säger Aryan.

Processen innebar en ömsesidig utvärdering. De fick skicka in CV, budget och affärsplan. Apoteksgruppen granskade finansieringen och tog kreditupplysning. Processen tog 3-4 månader och i mars 2017 gick de så med i Apoteksgruppen och anslöt sitt apotek i Tullinge. Redan 23 mars öppnade de nästa apotek, vid Stockholms Södra station.

– Båda är fullvärdiga apotek men med helt olika förutsättningar. I Tullinge har vi arbetat systematiskt för att bygga upp en lokal kundkrets med återkommande kunder som vi har lärt känna. På Södra station passerar 10 000 personer om dagen och kunderna besöker oss ofta på väg till eller från jobbet, säger Aryan.

De två entreprenörernas förväntningar på Apoteksgruppen var att det skulle få en viss service och att varumärket skulle hjälpa dem.

– Det viktigaste är nog att samarbetet frigör tid. Vi vill jobba med farmaceutiskt arbete och utveckla verksamheten. Då vill man inte sitta med bokföring och krånglande ekonomiprogram. Serviceorganisationen ger verkligen väldigt bra service och till våren ska en av våra farmaceuter gå Apoteksgruppens chefsutbildning. Samarbetet fungerar hittills väldigt bra, summerar Aryan.

Ett hållbart erbjudande med kunden i fokus

Apoteksgruppens hållbarhetsarbete är uppbyggt i samverkan mellan företagsledning, egenföretagare och kunder. Inom ramen för ett brett hållbarhetsarbete har vi under en följd av år valt att fokusera på tre områden: direktexpedieringsgrad elektroniskt expertstöd (EES) samt miljömärkta produkter. Här spelar varje egenföretagare stor roll. Som statligt ägt bolag ska Apoteksgruppen vara ett föredöme avseende hållbart företagande.

Apoteksgruppen erbjuder säker och lättillgänglig hantering av receptförskrivna läkemedel, kvalificerad rådgivning samt ett noga utvalt sortiment av receptfria läkemedel och andra produkter.

Vårt erbjudande och kundbemötande utgår från kärnvärdena entreprenörskap, problemlösning och ansvar. Våra kunders preferenser och andra viktiga intressenters förväntningar ligger till grund för våra hållbarhetsrelaterade fokusområden och mål:

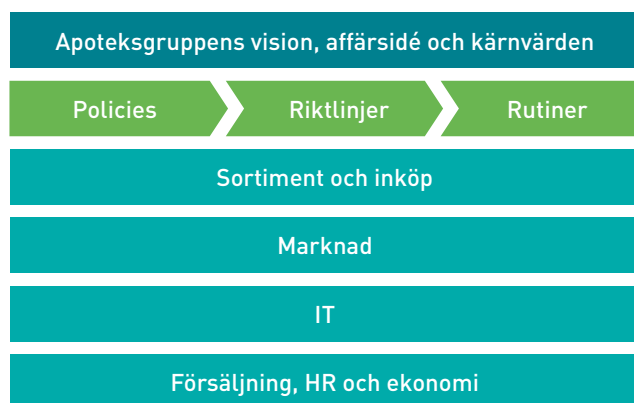
- Erbjuda kunderna hög direktexpedieringsgrad
- Hjälpa kunderna att använda sina läkemedel på rätt sätt med stöd av EES, elektroniskt expertstöd
- Erbjuda kunderna det egna varumärket Elw, bäst i klassen för parfymfria produkter med Svanens och Astma- och Allergiförbundets symboler.

HÖG DIREKTEXPEDIERINGSGRAD

Våra kundundersökningar visar generellt att kunderna prioriterar god service i form av bra öppettider, närhet samt kompetenta medarbetare. Vårt mål är att kunderna ska få sina receptförskrivna läkemedel omedelbart vid efterfrågan. Oftast har det lokala apoteket efterfrågat läkemedel i lager, men om så inte är fallet beställer apoteket hem det. Målet är att det ska finnas tillgängligt inom 24 timmar. Om behovet är akut kontaktas andra apotek, både inom och utanför Apoteksgruppen.

Andel receptförskrivna läkemedel som expedieras vid första apoteksbesöket utgör mätetalet för direktexpedieringsgraden som följs kontinuerligt. Vid utgången av 2017 liksom 2016 var direktexpedieringsgraden nära 95 procent. Ett nytt lagerstyrningssystem infördes under 2014 och avsikten är att det ska bidra till att långsiktigt säkerställa en direktexpedieringsgrad på 95 procent.

APOTEKSGRUPPENS LEDNINGSSYSTEM

HÅLLBARHETSMÅL

Apoteksgruppen integrerar hållbart och långsiktigt företagande i besluten genom att:

- Erbjuder kunderna hög direktexpedieringsgrad,
- Hjälper kunderna att använda sina läkemedel på rätt sätt med stöd av EES, elektroniskt expertstöd,
- Erbjuder kunderna det egna varumärket Elw som är bäst i klassen för parfymfria produkter med både Svanens och Astma- och Allergiförbundets märkning.

” Kunderna är allt mer nöjda med sina apoteksbesök

För att stärka servicen ytterligare finns det möjlighet för våra kunder att förbeställa läkemedel. Dessutom erbjuder flera apotek hemleverans av läkemedel.

Kundtjänst med hög servicenivå

Många kunder vänder sig aktivt till Apoteksgruppen. Vår kundservice tar dagligen emot upp till 500 samtal. Frågorna handlar främst om öppettider eller om kundens elektroniska recept har inkommit. Samtalen bör ofta kopplas vidare till något av apoteken.

Kundens röst

I januari påbörjades ett arbete med att skapa bättre och starkare kundupplevelser i kontakten med Apoteksgruppen. I samband med detta arbete har vi förändrat vårt sätt att mäta kundnöjdheten, istället för att mäta via kundintervjuer utanför apoteken mäter vi nu via enkäter som skickas till kundklubsmedlemmar som har meddelat e-postadress. Vid första mätningen under juli ger 87,5 procent av de som svarat bedömningen bra eller mycket bra som helhetsbetyg för sitt senaste besök, mätningen i november visar att 89,7 procent ger bedömningen bra eller mycket bra för sitt senaste besök.

Kundklubb ger mervärde

Relationen till våra kunder stärks ytterligare genom Apoteksgruppens kundklubb, där medlemskap berättigar till bonuspoäng vid köp av egenvårdsprodukter. Bonuspoängen genererar värdecheckar som kan lösas in mot varor på valfritt apotek inom Apoteksgruppen. Medlemmarna får också specialerbjudanden, medlemsbrev och inbjudan till lokala klubbkvällar och andra aktiviteter på apoteken.

Kundklubben fortsatte att utvecklas under 2017 och hade vid årets slut nära 700 000 aktiva medlemmar. Antalet lokala kundklubsaktiviteter ökade, vilket bidrog till ökad aktivitet bland kundklubsmedlemmarna.

Intressentdialog och väsentlighetsanalys

Apoteksgruppen har identifierat följande intressentgrupper:

- Egenföretagare (enskilda apoteksägare)
- Kunder
- Ägaren (svenska staten)
- Medarbetare
- Leverantörer
- Sjukvårdens aktörer
- Myndigheter
- Branschföreningar
- Universitet och högskolor
- Media

Grunden till Apoteksgruppens hållbarhetsarbete har lagts i samverkan mellan ägare, styrelse, ledning och egenföretagare om väsentliga hållbarhetsaspekter. Hållbarhetsrelaterade krav på leverantörer, affärsetik, miljöanpassade produkter och kundservice identifierades som de mest angelägna frågorna. Frågorna ställdes via formulär relaterat till ekonomiskt, socialt och miljömässigt ansvarstagande. När gruppen av primärintressenter utvidgades till att inkludera även kunderna, värderades också kunskap, kunnig personal, tillgänglighet och bra bemötande högt. Det framgick att kunderna ansåg att Apoteksgruppen levde upp till förväntningarna inom dessa områden.

Inom ramen för ett brett hållbarhetsarbete har vi valt att fortsätta att fokusera på de tre områden som har formulerats utifrån intressentdialog och väsentlighetsanalys: direktexpedieringsgrad, EES samt miljömärkta produkter. Vår bedömning är att dessa mål fortfarande är giltiga eftersom Apoteksgruppens kärnaffär och verksamhet är tämligen stabil över tiden.

I en undersökning med utgångspunkt i 30 000 konsumentintervjuer, Sustainable Brand Index, som genomfördes under 2017, rankas Apoteksgruppen som nummer tre av apoteksaktörerna. Undersökningen omfattade konsumenternas uppfattningar om företagets hållbarhetsarbete. Endast de största apoteksaktörerna, Apoteket AB och Apotek Hjärtat, rankas högre än Apoteksgruppen.

BÄTTRE LÄKEMEDELSANVÄNDNING

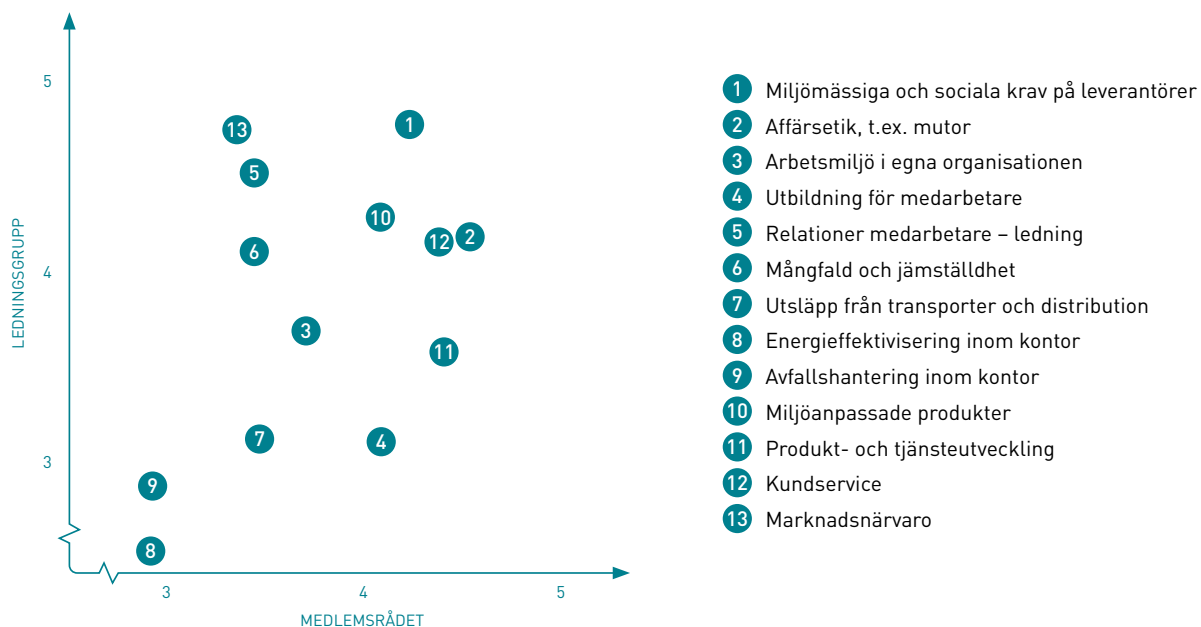
Apoteksgruppens kunder erbjuds säkra och tillgängliga receptexpedition och kvalificerad rådgivning. För att främja bättre läkemedelsanvändning samt förebygga läkemedelsrelaterade problem och onödigt lidande, använder Apoteksgruppen EES (elektroniskt expertstöd) som tillhandahålls av eHälsomyndigheten.

Våra farmaceuter använder EES bl.a. för att kontrollera hur kundens förskrivna läkemedel samverkar. EES kan till exempel upptäcka mediciner med olämpliga doser, samma effekt eller läkemedel som inte bör tas tillsammans.

Alla Apoteksgruppens apotek är anslutna till EES. Under året använde samtliga apotek EES vid något tillfälle medan omkring 170 använde stödet regelbundet. Detta är en fortsatt ökning jämfört med 160 apotek 2016. Apoteksgruppen är den kedja som använder EES flitigast och användningen har stadigt ökat under året. Vi står för cirka hälften av branschens användning vilket ska speglas mot vår marknadsandel på drygt nio procent. Målet är att säkerställa rutinmässig användning i samband med all receptexpedition. Servicebolaget, Apoteksgruppen i Sverige AB, tillhandahåller även systemstöd för dokumentation av avvikelser såsom felexpeditioner. På så vis kan varje apotek följa och förbättra sin receptexpedition.

VÄSENTLIGHETSANALYS

Apoteksgruppens ledningsgrupp och medlemsrådet har graderat aspekterna i väsentlighetsanalysen på en skala från 1-5 där 5 är viktigast. Medlemsrådet fungerar som apoteksägarnas rådgivande styrelse till Serviceorganisationen.

ÅRETS LEVERANTÖR 2017 – BEIERSDORF

Årets leverantör 2017 tilldelades Beiersdorf som på ett föredömligt sätt har levt upp till Apoteksgruppens högt ställda förväntningar.

Motiveringen löd: *Beiersdorf har genom stor vilja och lyhördhet drivit och utvecklat vår gemensamma affär inom viktiga kategorier. De har medverkat i vårt marknadsprogram med engagemang, hög servicegrad och ett driv som genererat stor tillväxt och lönsamhet. Beiersdorf har lagt stort fokus på våra apotek genom att kontinuerligt besöka, utbilda och motivera medarbetarna på apoteken.*

MILJÖANPASSADE PRODUKTER

Fokus i Apoteksgruppens miljöarbete handlar om att öka utbudet av egna prisvärda produkter med högt ställda kvalitetskrav som värnar om både hälsa och miljö. Försiktighetsprincipen tillämpas inte minst när egna varumärken utvecklas; ett bassortiment under varumärket Apoteksgruppen och ett sortiment med hud- och hårvård samt solskydd under varumärket Elw.

Elw är en serie miljöanpassade hud- och hårvårdsprodukter som bygger på vårdande och miljöanpassade ingredienser och som varken innehåller artificiella färgämnen, cykliska silikoner eller parabener. Vi vill tydligt visa att Elw-produkterna, som tillhör de minst miljöbelastande i sin kategori, bidrar till en hållbar produktion och konsumtion. Vi strävar därför efter att få samtliga Elw-produkter märkta med miljömärkningen Svanen. De Elw-produkter som är oparfymerade är i möjligaste mån också Svalanmärkta, vilket betyder att de rekommenderas av Astma- och Allergiförbundet.

Egna Svanenmärkta varumärkens andel av den totala försäljningen av handelsvaror ska öka. Utfallet för 2017 var 3,2 procent jämfört med 3,3 procent 2016. Ökningen av antal sålda förpackningar av egna Svanenmärkta varumärken var dock högre än för handelsvaror generellt.

Minskad miljöpåverkan genom insamling av läkemedel

Eftersom kasserade läkemedel kan ha en stor miljöpåverkan, kan allmänheten lämna in sitt läkemedelsavfall på apotek för borttransport och kontrollerad destruktion. Vi erbjuder även vårdhem och andra typer av boenden en tjänst för hantering av oanvända läkemedel.

Begränsa klimatpåverkan

Trots att Apoteksgruppens största potential att åstadkomma miljöförbättringar inte ligger i att minska den direkta klimatpåverkan från verksamheten, har vi under 2014 och 2015 beräknat koldioxidutsläppen från lokaler, tjänsteresor och kontorsmaterial. Vår bedömning är att utsläppen endast har ringa påverkan och mätningen har därför inte upprepats 2016 eller 2017.

LEVERANTÖRSGRANSKNING

Apoteksgruppens sortiment är uppdelat i tre huvudkategorier – receptförskrivna varor, receptfria läkemedel och handelsvaror, inklusive egna varumärken – och möjligheterna att hantera hållbarhetsfrågor i leverantörsledet skiljer sig mellan de olika kategorierna.

Begränsad möjlighet att utvärdera tillverkare av receptförskrivna läkemedel

Cirka 80 procent av Apoteksgruppens sortiment, uttryckt som andel av omsättningen, utgörs av receptförskrivna läkemedel som kontrolleras och godkänns av Läkemedelsverket.

Landets samtliga apotek har skyldighet att tillhandahålla förordnade läkemedel, enligt Lagen om läkemedelsförmåner m.m. (2002:160). Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) fastställer försäljningspris för läkemedel inom förmånen. Tillhandahållandeskylldigheten begränsar avsevärt apotekens möjlighet att påverka läkemedelsproducenternas miljöarbete och annat som hör läkemedelsframställning och transport till. Givet detta, samt att preparaten redan är godkända av Läkemedelsverket för den svenska marknaden, utför Apoteksgruppen inte någon ytterligare utvärdering av dessa leverantörer.

Grossist en viktig länk i kedjan för receptfria läkemedel och handelsvaror

Apoteksgruppens sortiment av receptfria läkemedel och handelsvaror motsvarar cirka 20 procent av omsättningen. Produkterna köps huvudsakligen in via grossisten Oriola, som är en av två dominerande partihandlare på den svenska apoteksmarknaden. Avtalet med Oriola medför, förutom volymfördelar, att vi inom Apoteksgruppen kan ta del av ett kvalitetssäkrat sortiment. Att grossisten står för granskning av kvalitet, miljö och sociala förhållanden bland leverantörerna är betydligt effektivare än om varje apoteksaktör skulle göra det på egen hand. I Oriolas krav ingår att leverantörerna ska följa internationellt vedertagna standarder; FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention, FN:s konvention mot korruption, OECD:s riktlinjer för multinationella företag samt tillämpliga ILO-konventioner. Leverantörerna ska aktivt verka för att reducera sina miljörisker och sin miljöbelastning, de ska bedriva ett aktivt miljöarbete, ha fungerande kvalitetssystem, redovisa hur de säkerställer dessa krav hos eventuella underleverantörer samt åta sig att undergå kontroller.

Oriolas leverantörer bedöms via en självdeklaration. I förekommande fall åläggs leverantörer att genomföra förbättringsåtgärder för att uppnå godkänd status. Alla nya leverantörer genomgår en bedömning och befintliga leverantörer granskas vart tredje år, såvida uppenbara brister eller andra faktorer inte påkallar omedelbar granskning.

Apoteksgruppens grossist Oriola genomför platsbesök hos sina leverantörer.

Egen uppföljning av EMV-leverantörer

I sortimentet av handelsvaror ingår även varumärkena "Apoteksgruppen" och Elw, som är Apoteksgruppens egna varumärken (EMV). Apoteksgruppen har 12 leverantörer av EMV-varor och dessa varor står för drygt 12 procent av kedjans omsättning avseende handelsvaror. Kraven som ställs är desamma på dessa leverantörer som på övriga leverantörer av handelsvaror. Dock genomför Apoteksgruppen en större del av uppföljningen; leverantörerna lämnar självdeklarationer och platsbesök genomförs hos producenterna. Under 2017 genomfördes 1 platsbesök och 2016 gjordes 13 platsbesök hos producenterna. Vid platsbesöken granskas verksamheten utifrån kvalitet, sociala krav såsom mänskliga rättigheter samt miljöhänsyn.

HÄLSOKÄLLAN FÖR ÖKAT VÄLBEFINNANDE

Minst lika viktigt som att sälja läkemedel är det att förebygga ohälsa och bidra till ökat välbefinnande. Vi tog ett viktigt steg 2013 då Hälsokällan lanserades som ett led i vår strävan att ha ett sammanhållet erbjudande inom hälsa. Hälsokällan omfattar tolv områden. Här samlas vitaminer, mineraler, kosttillskott och växtbaserade läkemedel. Hälsokällan har utvecklats starkt sedan lanseringen.

APOTEKSGRUPPEN I SAMHÄLLET

Apoteksgruppen har större möjligheter att bidra till en positiv samhällsutveckling i samarbete med andra aktörer.

HÄLSOKÄLLANS SEGMENT

- Intim och balans
- Hår och naglar
- Hud och Ögon
- Sova, vila och varva ner
- Ork, energi och prestation
- Vitaminer och mineraler
- Multivitamin
- Immunförsvar och förkylning
- Hjärta och kärl
- Mage och aktiva bakterier
- Ben, muskler och leder
- Viktkontroll och mellanmål

VAD BETYDER MÄRKNINGARNA FÖR KOSMETIKA?

Miljömärkningen Svanen

www.svanen.se

- Minimalt innehåll av miljöfarliga ämnen
- Strikta krav på ingående ämnens nedbrytbarhet, giftighet och bioackumulerbarhet
- Produkter för barn ska vara parfymfria
- Reducerad användning av emballage

Astma- och Allergiförbundets märkning Svalan

www.astmaoallergiforbundet.se

- Ingen parfym
- Inga allergener
- Inga irriterande ämnen

Samarbeten kring branschgemensamma frågor

Apoteksgruppen har genom Sveriges Apoteksförening lanserat en gemensam etisk plattform för apoteksbranschen. Plattformen utgör en utgångspunkt för en långsiktigt hållbar apoteksverksamhet och ska gälla även för leverantörer, samarbetspartners och deras respektive underleverantörer. För frågor om läkemedelssäkerhet har Apoteksgruppen också ett samarbete med övriga aktörer inom branschen för att förhindra expedition av förfalskade recept. För att minska miljöpåverkan från läkemedel samarbetar branschen inom apoteksföreningen kring gemensamma och förbättrade returavtal.

Samarbeten kring rådgivning och information till kunderna

Genom samarbete med 1177 Vårdguiden, landstingens och regionernas onlinetjänst för hälso- och sjukvårdsinformation, ges Apoteksgruppens kunder möjlighet att hitta fakta och råd om sjukdomar och besvär direkt på Apoteksgruppens webbplats.

Samarbetet med www.medicininstruktioner.se gör att kunderna också kan ta del av deras webbportal med instruktionsfilmer om läkemedel och medicinska hjälpmedel.

Samarbeten kring hälsofrämjande insatser

Med den framgångsrika kampanjen "Hej Snippan!" uppmärksammade Apoteksgruppen 2015 sitt stöd för FN-förbundets projekt Flicka som syftar till att stärka flickors rättigheter genom att bland annat motverka kvinnlig könsstympning och att flickor gifts bort mot sin vilja.

Under sommaren 2016 lanserades uppföljaren "Mens – helt enkelt". Samarbetet med Svenska FN-förbundet har fortsatt under 2017 med möjligheten för kunder att skänka 5:- i kassan, att köpa specialdesignade tampongförpackningar där halva summan går till projektet samt bidrag vid genomförda kundundersökningar.

Apoteksgruppen verkar för att förbättra läkemedelsförsörjning och -användning i utvecklingsländer genom att stötta organisationen Farmaceuter utan Gränser Sverige (FuG). FuG ingår i det internationella nätverket Pharmaciens Sans Frontières.

Under året samarbetade vi liksom tidigare år med Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation (BRO) och Prostatacancerförbundet genom att kedjans apotek sålde rosa band samt blå mustascher respektive reflexer. Vi var för femte året i rad ensamma på apoteksmarknaden om att stötta Prostatacancerförbundet. Kampanjen "Färgstarka mot cancer" som lyfte de båda cancerformerna, har genomförts med positivt genomslag i sociala medier där vårt budskap nåddes av närmare 1,9 miljoner och vi samlade in 685 000 kronor.

Apoteksgruppens ledningsgrupp iklädda blå lösmustascher för att uttrycka sitt stöd för mustaschkampan.

Växande kundklubb och starkare varumärke

En av Apoteksgruppens bärande idéer är att satsa på kundvärde, kvalitet, rådgivning och personlig service. Ett viktigt verktyg i arbetet med att skapa kundvärde är Apoteksgruppens kundklubb. Den ger möjlighet att löpande kommunicera med kunderna, och lojala kunder kan dra nytta av attraktiva erbjudanden och kampanjer.

Att utöka antalet medlemmar i kundklubben är ett av de fleråriga strategiska initiativ som Apoteksgruppen har arbetat med under året. Apoteken har fokuserat mycket på detta och under året har antalet medlemmar ökat med 120 000. Totalt hade Apoteksgruppens kundklubb 663 000 medlemmar per den 31 december 2017.

"Kundklubben är ett bra stöd för apoteken och ett sätt för oss att lära känna våra kunder lite bättre," säger Per Geber, marknadschef för Apoteksgruppen.

Arbetet för att skapa intresse för kundklubben har bedrivits hela året och under slutet av året genomfördes en kampanj för kundklubben. Kundtillströmningen har varit större än man hade vågat hoppas.

"Under det gångna året har vi inte bedrivit någon varumärkesbyggande marknadsföring i egentlig mening.

Intressant nog har varumärket Apoteksgruppen förstärkts ändå i våra mätningar. Det kan vi tacka apotekens kund-engagemang för, och inte minst arbetet med kundklubben," resonerar Per Geber.

Kundklubben är ett komplement till apotekens eget försäljningsarbete. Apoteksgruppen har under året också vidareutvecklat samarbetet med olika leverantörer. Det har skapat förutsättningar för förbättrade kampanjer under året.

"Våra kampanjer har tagits emot väl i apoteken och bland kunderna, och är en viktig anledning till att antalet medlemmar i kundklubben har växt. Utfallet har förbättrats i år och apotekarna har visat att de uppskattar nyttan med kampanjerna," säger Per Geber.

Medarbetare

Inom Apoteksgruppen kombineras enskilt ägande med fördelarna av att tillhöra en större kedja. En av dessa är att kedjans apoteksägare, apotekschefer och apoteksmedarbetare får kvalificerat stöd och service genom servicebolaget Apoteksgruppen i Sverige AB. Apoteksgruppen har cirka 750 medarbetare.

Apoteksgruppens tillväxt i form av fler apotek under 2017 har tillsammans med pensionsavgångar ökat efterfrågan på arbetskraft. Ungefär 150 tjänster har utannonserats under 2017, i den siffran ingår både apoteken och Serviceorganisationen. Störst efterfrågan har det varit på farmaceuter.

Efterfrågan på farmaceuter kommer att öka ytterligare i takt med fler nyetableringar och stora pensionsavgångar, och det gäller för alla apoteksaktörer. Under de kommande fyra åren beräknas vi inom Apoteksgruppen att behöva rekrytera ytterligare ca 300 farmaceuter för att tillgodose vårt resursbehov, och bristen på medarbetare är mer påtaglig på vissa orter. Kompetensförsörjningen är en central fråga för samtliga apoteksaktörer och den framtida kompetensförsörjningen är en av de viktigaste frågeställningarna för hela vår organisation.

DIGITALISERING AV HR-PROCESSER

Ett viktigt fokusområde under året har varit digitalisering av HR-relaterade processer. Ett nytt schemaläggningssystem har lanserats där kopplingen mellan försäljning, bemanningsbehov och schemaläggning blir tydligare och där medarbetarna får större möjlighet till delaktighet. Ett HR-system är under implementering, vilket kommer att minska andelen manuella underlag och förenkla lönehanteringen. Digitaliseringen av HR-processer utgör också en viktig del i förberedelserna inför EU:s nya dataskyddsförordning GDPR, som träder i kraft i maj 2018.

AKTIVA PÅ HÖGSKOLOR OCH UNIVERSITET

En viktig rekryteringsbas är högskolor och universitet med farmaceutiska utbildningar, samt yrkeshögskola/KY-utbildningar med apoteksteknikerutbildningar. Apoteksgruppen deltar i aktiviteter på alla dessa lärosäten. En viktig möjlighet i arbetet med studenter är att våra apotek erbjuder praktikplatser med attraktiva villkor till receptarie- och apotekarstudenterna för praktikperioden är ofta avgörande vid val av arbetsplats.

Trots den stora efterfrågan på medarbetare inom apoteksbranschen så är söktrycket på de farmaceutiska

utbildningarna idag lågt och en stor del av studenterna som påbörjar receptarie- eller apotekarprogrammet slutför inte utbildningen.

För att säkra en långsiktig kompetensförsörjning av farmaceuter arbetar Apoteksgruppen även med Sveriges Apoteksörening och övriga apoteksaktörer för att få fler att välja de farmaceutiska utbildningarna.

PRAKTIK FÖR NYANLÄNDA FARMACEUTER

Idag finns ett stort antal apotekare med examen utanför EU/EES inskrivna hos Arbetsförmedlingen. För att få utöva sitt yrke som apotekare och få en svensk legitimation krävs att de får sin utbildning validerad och godkänd av Socialstyrelsen. Processen för att få svensk legitimation tar ofta många år för denna grupp, trots att det råder stor brist på receptarier/apotekare på arbetsmarknaden.

Apoteksgruppen arbetar med Arbetsförmedlingen i projektet "Sverige tillsammans" för att ge nyanlända apotekare de bästa möjliga förutsättningarna för att ta sig igenom processen för svensk legitimation och på så sätt kunna utöva sitt yrke så snabbt som möjligt.

Tillsammans med Sveriges Apoteksörening och övriga apoteksaktörer arbetar vi också för att underlätta processen för svensk legitimation för apotekare med examen utanför EU/EES. Vi är även med i nätverket "Farmaceutkompis" som är ett initiativ av Farmaceuter utan gränser, FuG. Syftet är att tillsammans med FuG underlätta för nyanlända farmaceuter att enkelt få kontakter i det svenska samhället – kontakter som är etablerade i apoteks- och läkemedelsbranschen och dessutom är matchade till personens behov vilket därmed leder till ett nätverk som just den personen behöver.

KOMPETENSUTVECKLING

Apoteksgruppen Akademi är vår interna plattform för kompetensutveckling där interna, externa och webbaserade utbildningar samlas. Ett hundratal apotekschefer deltar i vårt ettåriga Apotekscheferprogram, där de första cheferna tagit examen i slutet av 2017. Satsningen på Apoteksgruppen Akademi har varit mycket uppskattad bland deltagarna

och vi har under året lanserat nya interna utbildningar inriktade på bland annat arbetsmiljö, kundbemötande och säljande apotek. Vi har under året även genomfört temadagar för bl.a. läkemedelsansvariga farmaceuter respektive egenvårdsansvariga.

STÖD TILL EGENFÖRETAGARNA

Att vara arbetsgivare inom Apoteksgruppen är förenat med stort ansvar. De enskilda apoteksbolagen ska vara anslutna till kollektivavtal. Samtidigt finns det ett stort utrymme för egna initiativ. Apoteksägarna kan erbjuda sina medarbetare en arbetsmiljö och villkor som är specialanpassade till de lokala behoven och entreprenörernas affärsidé.

Egenföretagarna erbjuds olika verktyg för att göra sina apotek till attraktiva arbetsplatser där det är möjligt för medarbetarna att vidareutveckla sin kompetens och sitt engagemang. Verktygen utgörs bland annat av processbeskrivningar för arbetsmiljöarbete, rekrytering, medarbetarsamtal och lönerevision.

Akademien – Konkreta verktyg hjälp i vardagen

Majwie Fredriksson-Andersson är en av de första som genomgått den nya chefsutbildningen inom Akademien, Apoteksgruppens interna kompetensutvecklingsprogram. Hon är nöjd när hon ser tillbaka på utbildningen, som sträckt sig över 12 månader.

Tony Johansson, VD och Majwie Fredriksson-Andersson.

Apotekscheferna möts regelbundet för erfarenhetsutbyte och utbildning.

– Det som överraskade mest var nog hur konkret det var, och hur mycket jag kunde ta med mig direkt till min verksamhet, berättar Majwie.

Sedan 2010 är hon chef för Apoteksgruppens apotek i Ullared. En hel del av utbildningen handlar om att hitta rätt sätt att styra verksamheten på apoteket.

– Vi har fått nya nyckeltal att styra mot. När det tidigare var mycket fokus på sådant som produktivitet, är det nu mer kundorienterade nyckeltal som mäts och följd upp. Det är en positiv förändring som vi måste anpassa oss till, förklarar Majwie.

Utbildningen har också tydliga inslag av ledarskapsutveckling. Det kan vara ensamt att sitta som chef i en relativt liten verksamhet som ett apotek är. Majwie tycker att akademien har gett tillfälle att testa och diskutera frågor om ledarskap och medarbetare med andra personer i samma situation som hon. Det gav spännande insikter i ledarskapsfrågor, och ett nätverk med kollegor som hon kan vända sig till i framtiden.

– Det är egentligen de mjukare frågorna som har varit mest spännande att få jobba med och utveckla; ledarskap och hur människor fungerar i grupp. Här har vi fått konkreta verktyg som hjälper oss i vardagen, säger Majwie.

Som en del av utbildningen fick deltagarna göra en tavla som sattes upp på arbetsplatsen. Med de nya nyckeltalen som utgångspunkt formulerades ett antal mål som verksamheten kunde samlas kring. Dessa skrevs upp på tavlan som sedan har varit ständigt synlig och närvarande. Varje månad har de hållit avstämningsmöten med medarbetarna för att gå igenom målen och hur man ligger till. På tavlan skriver de upp vad de gör, vilket på så sätt blir synligt och viktigt för hela gruppen.

– Det tar tid att göra förändringar, men det är stor hjälp att få verktygen. Sedan är det vi själva som måste göra jobbet, resonerar Majwie.

Hon har kommit långt sedan hon först satte foten på ett apotek. En gång började hon som städerska. På den tiden var det tydlig hierarkisk uppdelning mellan olika kompetenser och som städerska stod hon allra lägst ner i hierarkin. Idag har hon utbildat sig till tekniker och även gått en mängd vidareutbildningar. Förr hade det ändå varit otänkbart att en tekniker skulle kunna vara chef.

– När jag jobbade som städerska brukade jag ibland tänka; Vänta ni bara, en dag kommer jag tillbaka som er chef. Idag är jag tekniker och chef över farmaceuter. Det är en utmaning men jag tycker att det fungerar bra, avslutar hon.

Års- och hållbarhets- redovisning för Apoteksgruppen i Sverige Holding AB

Förvaltningsberättelse	26
Finansiella rapporter	32
Flerårsöversikt	40
Noter	41
Vinstdisposition	51
Revisionsberättelse	52
Bolagsstyrningsrapport	55
Styrelse	59
Ledning	60
GRI-index	62
Bestyrkanderapport – Hållbarhetsredovisning	64

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Apoteksgruppen i Sverige Holding AB, org nr 556481-5966, får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 1 januari-31 december 2017.

UPPDRAG

Apoteksgruppens uppdrag är att möjliggöra småföretagande på apoteksmarknaden genom att erbjuda administrativa tjänster till de anslutna medlemmarna genom en serviceorganisation som stödjer apoteksägarnas drift av apoteken.

I samband med omregleringen av apoteksmarknaden under 2009 beslutades att Apoteket Omstrukturering AB, numera Apoteksgruppen i Sverige Holding AB, skulle få ansvar för att inrätta en småföretagarlösning. För detta ändamål överfördes 150 apotek från Apoteket AB till Apoteksgruppen i Sverige AB. Försäljningsprocessen av apoteken inleddes under 2009 och Apoteksgruppen överlät det första apoteket till nya ägare den 4 juni 2010. Försäljningsprocessen av de 150 apoteken slutfördes under 2015.

Apoteksgruppen har byggt upp en kedja med 185 apotek och fyra filialer per den 31 december 2017. Den centrala organisationen har byggts upp för att ge medlemmarna stöd med inköp, sortiment, marknadsföring, IT-system, försäljning, kvalitet, ekonomi och personalfrågor.

ÄGANDET AV APOTEKSGRUPPEN

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB ägs av svenska staten. Bolaget äger Apoteksgruppen i Sverige AB, som är serviceorganisationen för de 185 apoteken som är anslutna till Apoteksgruppen. Apoteksgruppen i Sverige Holding AB äger också Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB. Bolaget bildades i syfte att genom förlagstån delfinansiera förvärv av enskilda apotek från Apoteksgruppen. Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB äger även 1 procent i respektive försålt apoteksbolag.

APOTEKSMARKNADEN

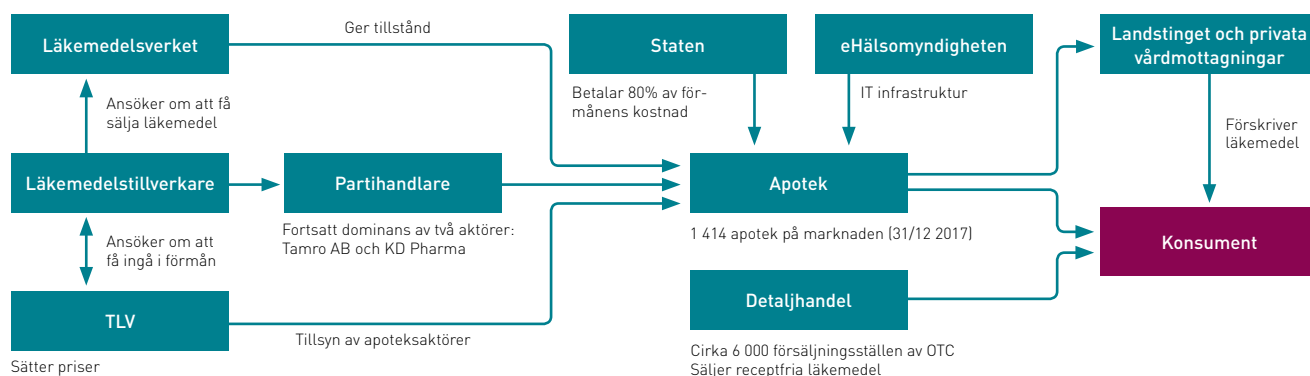
Marknadsförutsättningar

2017 omsatte apoteksbranschen 41,4 (40,1) miljarder kronor. De receptförskrivna läkemedlen utgör 74 (75) procent av apotekens omsättning. Omsättningen i detta sortiment har under året ökat med cirka 2 procent.

Handelsvaror och receptfria läkemedel utgör 16 (15) respektive 10 (10) procent av omsättningen. Inom handelsvaror sker den största tillväxten, framförallt på nyetablerade apotek men även via e-handel.

APOTEKSMARKNADEN – STATENS OCH MYNDIGHETERNAS ROLL

(UTDRAG UR RAPPORT FRÅN KPMG, AVICENNA)

Lagen reglerar genom Läkemedelsverket de krav som ställs för att bli tilldelad ett apotekstillstånd. Tandvård- och läkemedelsförmånsverket (TLV) fastställer handelsmarginaler och styr därigenom apotekens prissättning på förskrivna läkemedel och förbrukningsartiklar som ingår i högkostnadsskyddet. TLV kontrollerar även att det billigaste läkemedlet erbjuds kunderna.

Apoteksmarknaden är, till skillnad från övrig detaljhandel, reglerad vad gäller prissättning, marginaler, läkemedel, tillgänglighet, partihandel, generikautbyte, kredittider, lokaltutformning samt kompetenskrav på personal och IT-system. Detta innebär bland annat begränsade möjligheter att kompensera minskade volymer genom att höja marginalen eller genom att skära ned på personalkostnader eller IT-kostnader.

Antal apotek och marknadsandel

I slutet av året uppgick antalet apotek i Sverige till 1 414 (1 394), vilket är en ökning med drygt 485 apotek (52 procent) sedan omregleringen genomfördes. Etableringstakten har varit betydligt snabbare än förväntat. Under 2017 ligger nyetableringarna i linje med 2016 och etableringstakten har stabiliserats på en lägre nivå jämfört med de första åren efter omregleringen.

Det finns fem stora och mellanstora apoteksaktörer på den svenska marknaden. Drygt ett 40-tal apotek är helt fristående.

Per 31 december 2017 var Apoteksgruppen mätt i omsättning den fjärde största aktören på den svenska apoteksmarknaden, med en marknadsandel på nio procent. Apotek inom Apoteksgruppen ägs av lokala entreprenörer vilket gör vår position unik på en marknad som präglas av integrerade kedjor.

Apoteken har ökat sin service och tillgänglighet

Ett av målen med omregleringen var att öka servicen till kunderna genom en bättre tillgänglighet, både i antal apotek och längre öppettider. Nya apotek har öppnat över hela landet, även där det aldrig tidigare funnits apotek. Apotekstätheten har sedan 2009 gått från 10 000 invånare per apotek till cirka 7 200 invånare per apotek. Snittet i Europa ligger på 4 000. Slutligen har öppethållandet gått från i genomsnitt 42 till 55,5 timmar per vecka och apotek.

Läs mer om marknaden på [sid 6–8](#).

FÖRSÄLJNINGEN AV APOTEK

För varje apotek som säljs av Apoteksgruppen i Sverige AB fastställs ett referenspris, det vill säga marknadspris, baserat på faktorer som apotekets storlek, lönsamhet, läge och risk samt inredningskvalitet. Referenspriset utgör ett lägsta försäljningspris samt underlag för den beläning som banker och Apoteksgruppen erbjuder köparna.

De apotek som är till salu presenteras på Apoteksgruppens webbplats under rubriken "Eget apotek". Den detaljerade informationen om dessa apotek är samlad i en databas som är tillgänglig för potentiella köpare som anmält intresse och genomgått en prövning av kreditvärdighet i enlighet med Läkemedelsverkets krav. Köpare har även möjlighet att skicka in frågor om det apotek som de är intresserade av att förvärva, för att få bästa möjliga beslutsunderlag.

Om det inkommer flera bud på ett apotek startar en öppen budgivning bland intressenterna där apoteket säljs till högstbjudande. Bolagets kredit- och medlemskommitté tar beslut om godkännande av medlemskap och eventuell finansiering via Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB. Dessa beslut bekräftas därefter av bolagets styrelse. Köparen träffar också personalen på det apotek som de är intresserade av att förvärva. När Läkemedelsverket har givit sitt tillstånd tillträder den nya ägaren och ingår då avtal med Apoteksgruppen. Avtalen reglerar medlemskapet samt de tjänster som finns tillgängliga och har som mål att ge apoteksägaren bästa möjliga förutsättningar att driva sin verksamhet.

FÖR EGENFÖRETAGARE

Genom att samlas i en och samma medlemsorganisation bildar apoteken i Apoteksgruppen en stark aktör på apoteksmarknaden. Bland ägarna finns både farmaceuter och entreprenörer från andra branscher.

Apoteksgruppen ska möjliggöra egenföretagande inom apoteksbranschen för mindre aktörer och tillämpar därför en begränsning som innebär att en köpare får högst förvärva apotek med en sammanlagd årsomsättning på upp till 100 miljoner kronor. För att denna begränsning ska finnas kvar framledes kommer den som vill sälja sitt apotek endast att kunna sälja det till någon som uppfyller dessa omsättningskrav och som är godkänd som medlem av Apoteksgruppen. Det finns också möjlighet att ansluta nya apotek samtidigt som Apoteksgruppen ger stöd till medlemmar som vill etablera nya apotek.

ANSVARSFULLT FÖRETAGANDE FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Apoteksgruppens insatser inom hållbarhet fokuseras till framförallt tre områden; direktexpedieringsgrad, bättre läkemedelsanvändning samt miljöanpassade produkter. Arbetet präglas av visionen att vara den lokala hälsopartnern. Apoteksgruppens service kännetecknas av hög tillgänglighet, god kvalitet, prisvärda produkter, hög kompetens och rådgivning. Kunder kan också ta del av andra tjänster som förbokning, vaccinering, hemleverans och abonnemang av läkemedel.

Apoteksgruppen främjar säker läkemedelsanvändning genom att erbjuda en tillgänglig receptexpedition och kvalificerad rådgivning. Elektroniskt expertstöd (EES) som tillhandahålls av eHälsomyndigheten är ett viktigt verktyg i detta arbete.

I utvecklingen av egna varumärken och övriga sortimentet är miljöhänsyn viktigt, varför Apoteksgruppen satsar på att egna produkter ska uppfylla kraven för Svanenmärkning. De parfymfria produkterna ska också uppfylla kravet för märkningen "Rekommenderas av Astma- och Allergiförbundet". Apoteken tar emot läkemedelsavfall från allmänheten och erbjuder hantering av läkemedelsavfall för näringsidkare.

Apoteksgruppens miljöpolicy innebär ett åtagande att ständigt förbättra miljöarbetet genom att minimera den egna miljöbelastningen, ställa krav på leverantörer att minska miljöpåverkan samt att uppfylla gällande miljölagstiftning.

LEDNINGSSYSTEM

Apoteksgruppen i Sverige Holding ABs styrelse har antagit policyer för medlems-, kredit- och finansfrågor, kvalitet, miljö, etik, jämställdhet och mångfald, personal, kommunikation och IT. Utöver policyer finns i ledningssystemet riktlinjer och rutiner som ska vägleda och säkerställa att apoteken följer rådande regleringar och erbjuder produkter och service av hög kvalitet.

REGLERING OCH EGENKONTROLL

Policyer, riktlinjer och rutiner utgör tillsammans Apoteksgruppens ledningssystem och egenkontrollprogram. Rutinerna baseras på nationella regelverk och internationellt vedertagen Good Pharmacy Practice (GPP).

Ett öppenvårdsapotek ska enligt lag ha tillstånd från Läkemedelsverket. Apoteksverksamheten regleras av olika författningar och regleringar, vilka omfattar bland annat Lagen om handel med läkemedel m.m., läkemedelsförmånen, handelsmarginal, prissättning av utbytbara läkemedel och Livsmedelslagen.

Utifrån Lagen om handel med läkemedel ska den som har tillstånd att bedriva detaljhandel med läkemedel till konsument utöva särskild kontroll (egenkontroll) över detaljhandeln och hanteringen i övrigt och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Som en del av Apoteksgruppens egenkontroll genomförs apoteken egeninspektion minst en gång per år. Vid egeninspektionen kontrolleras och dokumenteras att verksamheten efterlever de krav som gäller för apoteksverksamhet. Apoteksgruppens egenkontrollprogram är ett komplement till den tillsyn som bedrivs av Läkemedelsverket, IVO (Inspektionen för Vård och Omsorg), TLV och Livsmedelsverket.

SYSTEMSTÖD LÄKEMEDEL

Elektroniskt expertstöd (EES) som är ett stöd för farmaceuterna i samband med receptexpedition på apoteket. EES syftar till att främja en bättre läkemedelsanvändning, förebygga läkemedels-relaterade problem och öka patientsäkerheten genom att kontrollera hur förskrivna läkemedel samverkar, upptäcka olämpliga doser eller läkemedel som inte bör tas tillsammans. EES är en tjänst som erbjuds av eHälsomyndigheten (se nedan).

Apoteksgruppen har installerat Easit som är ett datorbaserat system för registrering och uppföljning av avvikelser och incidenter relaterade till receptexpeditioner. Systemet styr att hanteringen sker i enlighet med gällande regelverk.

eHÄLSOMYNDIGHETEN

Det finns flera omfattande databaser, register och annan IT-infrastruktur som samtliga öppenvårdsapotek måste ha tillgång till för att kunna bedriva sin verksamhet. eHälsomyndigheten ansluter godkända öppenvårdsapotek till dessa infrastrukturtjänster och ombesörjer också landstingens betalning av det så kallade högkostnadsskyddet för apotekskunder till apoteken.

Apoteken finansierar eHälsomyndigheten genom att erlagga för närvarande 2,10 kronor per receptorderrad i avgift.

MEDARBETARE

Serviceorganisationen har 69 [58] medarbetare varav 49 kvinnor och 20 män, som stöttar Apoteksgruppens egenföretagare. Totalt har hela kedjan inklusive serviceorganisationen cirka 750 medarbetare (genomsnitt under 2017) och apoteken ägs av totalt cirka 180 apoteksägare. När det gäller medarbetare är det serviceorganisationens fokus att tillhandahålla ramverk, riktlinjer och verktyg för att stödja entreprenörerna i rollen som arbetsgivare och ledare. Dessutom leder och koordinerar serviceorganisationen marknadsföringen av Apoteksgruppen som potentiell arbetsgivare.

Jämställdhet och mångfald

Vi eftersträvar att alla medarbetare ska behandlas likvärdigt och respektfullt. I vår policy för jämställdhet och mångfald ingår att diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder inte får förekomma. Vi arbetar med individuell lönesättning samtidigt som lönediskriminering på grund av till exempel kön eller ålder inte får förekomma. En analys genomförs vart tredje år för att upptäcka eventuella avvikelser från dessa principer.

Kontinuerlig kompetensutveckling

Apoteksgruppen värnar om möjligheten till kontinuerlig kompetensutveckling. Med de stora förändringar som har präglat branschen har detta blivit en del av apoteksmedarbetarnas vardag.

Serviceorganisationens medarbetare kompetensutvecklas utifrån individuella behov och de krav som gäller i befintliga och framtida roller. Utbildningsbehov- och aktiviteter fastställs i samband med medarbetarsamtal.

Serviceorganisationen förhandlar utbildningsavtal inom områdena farmaci och egenvård. Inom dessa områden samarbetar Apoteksgruppen med Läkemedelsakademin och företaget Edudoc.

Under 2017 har vi genomfört temadagar för läkemedelsansvariga och egenvårdsansvariga. Apoteksgruppen Akademi är samlingsnamnet för våra interna utbildningar där vi bland annat driver ett utbildningsprogram för våra apotekschefer.

Apotekspraktik

För att kunna ge den bästa servicen till våra apotek genomför alla nyanställda medarbetare på serviceorganisationen en tredagars praktik på ett apotek.

Hälsa i främsta rummet

Apoteksgruppens vision, din lokala hälsopartner, ska även genomsyra vår relation till medarbetarna. För att stimulera till en hälsosam livsstil erbjuder serviceorganisationen medarbetarna ett friskvårdsbidrag. 93 procent av medarbetarna, utnyttjar detta bidrag. Sjukfrånvaron i serviceorganisationen uppgick till 1,95 procent. Inga arbetsskador inträffade under året.

Organisationsutveckling

För att möta framtidens krav samt stödja arbetet med att öka varumärkeskännetecken har Serviceorganisationen anpassat och utvecklat organisationen för att kunna möta dessa nya krav.

Dialog med medarbetarna

Samtliga apoteksbolag anslutna till Apoteksgruppen samt serviceorganisationen omfattas av kollektivavtal. Inom serviceorganisationen finns en skyddskommitté som har till syfte att tillsammans med medarbetarna kontinuerligt förbättra arbetsmiljön.

LEVERANTÖRER

En viktig del i arbetet för en hållbar utveckling är att säkerställa goda förhållanden hos samarbetspartners. Apoteksgruppen begär därför att leverantörer ska ha kvalitetssystem som också inkluderar beskrivning av kontroll av underleverantörer. Läs mer på [sid 18](#).

MILJÖ

De mest miljöpåverkande delarna i värdekedjan är utsläpp av miljöbelastande ämnen från produktion och konsumtion av läkemedel samt utsläpp av växthusgaser från transporter och resor.

Apoteken erbjuder en tjänst avseende omhändertagande av läkemedelsavfall från näringsidkare och kommuner, samt tar emot läkemedel för destruktion från allmänheten. Apoteksgruppen fortsätter satsningen på egna märkesvaror som uppfyller kraven på Svanenmärkning.

Även Apoteksgruppens servicebolag strävar efter att minska miljöbelastningen från den egna verksamheten. Företagets miljöpolicy anger riktningen för insatserna. Serviceorganisationen finns i moderna lokaler med goda förutsättningar för ökad resurseffektivitet och minskad miljöpåverkan. Vi har tecknat ett så kallat grönt hyresavtal med hyresvärden. Gröna hyresavtal specificerar vad fastighetsägaren och hyresgästen gemensamt kan göra för att minska lokalens miljöpåverkan. Vi har också genomfört klimatberäkning för serviceorganisationens kontor.

Servicebolaget sparar energi och andra resurser genom att i möjligaste mån använda energisnåla produkter och lösningar. Övergång till digitala kundutskick och användning av elektronisk arkivering bidrar också. Vidare har Apoteksgruppen avtal med ett Svanenmärkt tryckeri för tryck och distribution av merparten av gruppens marknadsföringsmaterial.

Slutligen har Apoteksgruppen riktlinjer för möten och resor, där miljöbilar och kollektiva transportmedel rekommenderas för tjänsteresor. I den mån det är möjligt ersätts resor med telefonkonferenser för att spara tid och reducera miljöpåverkan.

APOTEKSGRUPPEN I SVERIGE FÖRVALTNING AB

Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning förvaltar koncernens utlåning till de enskilda apoteksköparna. En av styrelsen utsedd Kredit- och Medlemskommitté beslutar om medlemsfrågor, kreditgivning samt medlemsansökningar och anslutningar av nya apotek. Regelverket för detta är av styrelsen fastställt i en kredit- och medlemspolicy samt en kredit- och medlemsinstruktion.

Den totala utlåningen uppgick per den 31 december 2017 till 13,6 (20,4) miljoner kronor. Under 2017 har amorteringar gjorts med 6,8 (18,8) miljoner kronor. Inga nedskrivningar har skett 2017 (0,0 miljoner kronor). Utlåningen i varje enskilt fall uppgår maximalt till 40 procent av det av Apoteksgruppen fastställda referenspriset och ligger förmånsmässigt direkt efter eventuella banklån. Lånet ska vara slutamorterat maximalt fem år efter att det ursprungliga banklånet slutamorterats. Detta sker normalt efter fem år. Apoteksgruppen Förvaltning tillämpar marknadsmässig räntesättning som utgår från bas 90 dagar Stibor.

EKONOMISKA RESULTATINDIKATORER

Koncernen (miljoner kronor)	2017	2016
Komponent		
Direkt tillskapat ekonomiskt värde		
a) Intäkter	267,1	272,2
Fördelat ekonomiskt värde		
b) Rörelsekostnader (inkl avskrivningar)	-180,5	-205,1
c) Lön och ersättning till anställda (inkl styrelsearvode)	-74,3	-65,3
d) Betalningar till finansörer	-0,4	-0,1
e) Betalningar till offentliga sektorn (inkl uppskjuten skatt)	-8,7	-1,1
f) Investeringar i samhället	-1,1	-0,9
Behållet ekonomiskt värde	2,1	-0,3

FINANSIELLA UPPLYSNINGAR

- Nettoomsättningen uppgick till 264,4 (269,6) miljoner kronor.
- Rörelseresultatet uppgick till 8,5 (–1,7) miljoner kronor.
- Resultatet efter skatt uppgick till 2,1 (–0,3) miljoner kronor.
- Räntabilitet på eget kapital uppgick till 0,5 (–0,1) procent.
- Kassaflödet uppgick till 7,3 (32,2) miljoner kronor.

RÖRELSERESULTAT

Rörelseresultatet för 2017 uppgick till 8,5 (–1,7) miljoner kronor. Personalkostnaderna uppgick till 74,3 (65,3) miljoner kronor. Övriga externa kostnader uppgick till 141,5 (154,0) miljoner kronor. Av- och nedskrivningar uppgick till 10,7 (22,3) miljoner kronor.

KASSAFLÖDE

Koncernens kassaflöde uppgick till 7,3 (32,2) miljoner kronor. Kassaflöde från den löpande verksamheten uppgick till 0,7 (22,9) miljoner kronor. Föregående år påverkades kassaflödet huvudsakligen av återbetalning av förlagslån samt årets resultat. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till 6,6 (9,4) miljoner kronor. Investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till –0,3 (1,9) miljoner kronor. Investeringar i immateriella tillgångar uppgick till 0,4 (7,4) och bestod i beslutsstödsystem. Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till 0,0 (–0,2) miljoner kronor. Likvida medel uppgick den 31 december 2017 till 365,4 (358,1) miljoner kronor.

FINANSIELL STÄLLNING

Eget kapital uppgick den 31 december 2017 till 387,3 (385,2) miljoner kronor. Soliditeten uppgick till 86,4 (84,4) procent. Räntabiliteten på eget kapital uppgick till 0,5 (–0,1) procent. Finansnettot uppgick till 2,3 (2,5) miljoner kronor. Ingen räntebärande nettoskuld fanns vid årsskiftet.

FINANSIELLA UPPLYSNINGAR FÖR MODERBOLAGET

- Rörelseresultatet uppgick till –3,3 (–3,6) miljoner kronor.
- Årets resultat uppgick till 9,4 (27,6) miljoner kronor.
- Kassaflödet uppgick till 7,8 (33,8) miljoner kronor.

Intäkterna uppgick till 2,4 (2,4) miljoner kronor och utgörs av fakturerade tjänster till Apoteksgruppen i Sverige AB. Rörelsens kostnader uppgick till 5,7 (6,0) miljoner kronor, varav 1,7 miljoner kronor huvudsakligen utgjorde kostnader för strategiarbete, årsredovisning, styrelse och juridisk konsultation. Resterande 4,0 miljoner kronor är i huvudsak personal- och administrativa kostnader, varav 2,4 miljoner kronor har vidarefakturerats till dotterbolag.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Koncernen arbetar med ett antal grundläggande principer för hantering av risker i olika delar av verksamheten. En Kredit-, Medlems- och Finanspolicy har fastslagits av styrelsen och beslutskommitté för medlems- och kreditärenden är inrättad. Mandat och ansvarsfördelning regleras och hanteras genom en arbetsordning för styrelsen och en instruktion för vd.

Affärsmässiga risker

Sedan omregleringen har antalet apotek i Sverige ökat med 52 procent vilket har lett till ökad konkurrens. Samtidigt blev det tillåtet att sälja ett urval av receptfria läkemedel i service- och dagligvaruhandeln, vilket har ökat konkurrensen ytterligare.

Eftersom den serviceavgift som de anslutna apoteken erlägger till Apoteksgruppen i Sverige AB är relaterad till apotekens omsättning finns en potentiell risk att intäkterna för detta bolag minskar över tiden.

Apoteksbranschen styrs idag av en mängd lagar och regleringar där politiska beslut och myndigheters agerande kan få stora konsekvenser för apoteken. Under 2013 gjordes exempelvis en överenskommelse mellan regeringen och LIF (branschorganisation för de forskande läkemedelsbolagen) som innebär en sänkning av läkemedelspriser under åren 2014–2017 med upptill 800 miljoner kronor. Detta har haft en negativ effekt på apotekens handelsmarginal framförallt för att det inneburit minskade möjligheter till parallellimport.

Bolaget bevakar löpande den utvecklingen för varje enskilt apotek inom kedjan med finansiella nyckeltal och indikatorer för att på så sätt fånga upp och hantera eventuella risker.

Operativa risker

De operativa riskerna utgörs framförallt av risker som är hänförliga till läkemedelshantering, samt den komplexa IT-struktur som finns inom bolaget. En operativ risk är även rån av apotek. Ytterligare en operativ risk är att ett apotek kan tvingas hålla stängt om någon farmaceut inte finns på plats. Genom den kraftiga ökningen av antal apotek är tillgången till utbildad personal en kritisk faktor.

Finansiella risker

Vid försäljningar av apotek har Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB lån till de enskilda småföretagarna för del av försäljningssumman. Räntesättning som tillämpas är marknadsmässig och har som bas 90 dagar Stibor. Vid förändringar av Stibor 90 dagar blir konsekvensen minskade eller ökade ränteintäkter för bolaget. Lånen ligger förmånsmässigt direkt efter eventuella banklån och kan innebära risk för framtida kreditförlust. Se sid 29 för ytterligare information om Apoteksgruppen i Sverige

Förvaltning AB. Koncernens verksamhet är i begränsad omfattning utsatt för valutarisker.

STYRELSEN

Vid årsstämman den 27 april 2017 omvaldes till ordinarie styrelseledamöter Gunilla Rittgård (ordförande), Peder Larsson, Annema Paus, Satish Sen och Richard Reinius.

STYRELSENS ERSÄTTNING

I enlighet med beslut av årsstämman den 27 april 2017 utgår ett fast arvode på 250 000 kronor per år till styrelsens ordförande. Till övriga stämموالدا styrelseledamöter utgår ett fast arvode om 130 000 kronor per år med undantag för anställda i Regeringskansliet samt arbetstagarrepresentanter, som ej erhåller arvode.

RIKTLINJER GÄLLANDE ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Bolaget följer de av regeringen fastställda reglerna för ersättning till ledande befattningshavare och anställda. Styrelsen beslutar om anställning av och anställningsvillkor för den verkställande direktören. Ersättning och förmåner till andra ledande befattningshavare beslutas av verkställande direktören och informeras om i styrelsen.

Styrelsen ska på årsstämman presentera hur statens riktlinjer har följts under räkenskapsåret samt presentera förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor avseende nästkommande räkenskapsår för godkännande av stämman.

Några utestående aktie- eller aktiekursrelaterade incitamentsprogram för styrelsen eller koncernledningen förekommer inte.

Lön och ersättningar till vd och andra ledande befattningshavare framgår av not 8.

FÖRSLAG TILL RIKTLINJER ATT GÄLLA FÖR TIDEN FRÅN NÄSTA ÅRSSTÄMMA

Styrelsen föreslår att bolaget tillämpar de riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande som är beslutade av regeringen. Riktlinjerna utgör en del av statens ägarpolicy. För ytterligare information om statens ägarpolicy se regeringens webbplats www.regeringen.se.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

Den 28 november beslutade regeringen att sälja Apoteksgruppen i Sverige Holding AB till Euroapothea UAB.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Den 8 februari 2018 förvärvade Euroapothea UAB Apoteksgruppen i Sverige Holding AB. Den 1 mars 2018 förvärvade Euroapothea även 156 av de entreprenörsägda apoteken i kedjan.

VINSTDISPOSITION

För förslag till vinstdisposition se sid 51.

Koncernens rapport över totalresultat

Mkr	Not	2017	2016
Nettoomsättning	5	120,5	117,9
Övriga rörelseintäkter	5	143,9	151,7
Summa intäkter		264,4	269,6
Varuinköp		-29,4	-29,7
Övriga externa kostnader	6, 7	-141,5	-154,0
Personalkostnader	8, 19	-74,3	-65,3
Avskrivningar och nedskrivningar	11, 12	-10,7	-22,3
Summa rörelsekostnader		-255,9	-271,3
Rörelseresultat		8,5	-1,7
Finansiella intäkter	18	2,7	2,6
Finansiella kostnader	18	-0,4	-0,1
Resultat före skatt		10,8	0,8
Skatt	9, 10	-8,7	-1,1
Årets resultat		2,1	-0,3
Övrigt totalresultat		-	-
Årets totalresultat		2,1	-0,3
Årets resultat hänförligt till:			
Moderföretagets aktieägare		2,1	-0,3
Årets totalresultat hänförligt till:			
Moderföretagets aktieägare		2,1	-0,3

Koncernens rapport över finansiell ställning

Mkr	Not	2017	2016
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	11	8,2	16,0
Materiella anläggningstillgångar	12	3,5	6,3
Summa		11,7	22,3
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Uppskjuten skattefordran	10	1,5	1,3
Långfristiga fordringar	18	15,0	21,7
Summa finansiella anläggningstillgångar		16,5	23,0
Summa anläggningstillgångar		28,2	45,3
Omsättningstillgångar			
Varulager	13	3,8	4,2
Kundfordringar	18	28,9	33,4
Övriga fordringar	14, 18	9,4	10,4
Skattefordringar	9	5,6	0,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	6,8	6,3
Likvida medel	18	365,4	358,1
Summa omsättningstillgångar		419,9	412,4
SUMMA TILLGÅNGAR		448,1	457,7
EGET KAPITAL			
Aktiekapital		5,0	5,0
Övrigt tillskjutet kapital		174,9	174,9
Balanserad vinst		205,3	205,6
Årets totalresultat		2,1	-0,3
Summa eget kapital		387,3	385,2
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Uppskjuten skatteskuld	10	9,9	13,0
Summa långfristiga skulder		9,9	13,0
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		15,6	28,4
Skatteskulder		0,0	2,3
Övriga skulder	18	22,8	20,4
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	12,5	8,4
Summa kortfristiga skulder		50,9	59,5
Summa skulder		60,8	72,5
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		448,1	457,7

Koncernens rapport över kassaflöden

Mkr	Not	2017	2016
Den löpande verksamheten			
Resultat före skatt		10,8	0,8
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>			
Avskrivningar och nedskrivningar		10,7	22,3
Uppskjuten skatt		-3,1	-4,5
Betald skatt		-16,7	2,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		1,7	21,1
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändringar av varulager		0,4	-2,1
Förändringar av fordringar		5,0	1,2
Förändringar av skulder		-6,4	2,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten		0,7	22,9
Investeringsverksamheten	11, 12		
Investeringar i immateriella tillgångar		-0,4	-7,4
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		0,3	-1,9
Förändring långfristiga värdepapper		6,7	18,8
Kassaflöde från investeringsverksamheten		6,6	9,4
Finansieringsverksamheten			
Minskning av finansiella skulder		0,0	-0,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		0,0	-0,2
Årets kassaflöde		7,3	32,2
Likvida medel vid årets början		358,1	325,9
Likvida medel vid årets slut		365,4	358,1

Kassaflöde från inbetalningar avseende räntor uppgår till 1,2 (1,7) miljoner kronor.

Kassaflöde från utbetalningar avseende räntor uppgår till 0,4 (0,1) miljoner kronor.

Likvida medel består av banktillgodohavanden.

Koncernens operativa kassaflöde

Mkr	Not	2017	2016
Kassaflöde från den löpande verksamheten		0,7	22,9
Investeringar i immateriella tillgångar		-0,4	-2,4
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		0,3	-1,9
Operativt kassaflöde		0,6	18,6

Koncernens rapport över förändringar i eget kapital

Eget kapital är i sin helhet hänförligt till moderbolagets aktieägare

Mkr	Aktiekapital	Övrigt tillskjutet kapital	Balanserad vinst inklusive årets totalresultat	Summa eget kapital
Ingående eget kapital per 1 januari 2016	0,1	174,9	210,5	385,5
Fondemission	4,9		-4,9	0,0
Årets totalresultat			-0,3	-0,3
Utgående eget kapital per 31 december 2016	5,0	174,9	205,3	385,2
Ingående eget kapital per 1 januari 2017	5,0	174,9	205,3	385,2
Årets totalresultat			2,1	2,1
Utgående eget kapital per 31 december 2017	5,0	174,9	207,4	387,3

Koncernens förvaltade kapital utgörs av eget kapital. Det finns inga andra externa kapitalkrav än vad som följer av aktiebolagslagen.

Moderbolagets resultaträkning

Mkr	Not	2017	2016
Intäkter ¹⁾	5, 21	2,4	2,4
Summa intäkter		2,4	2,4
Övriga externa kostnader	6, 7	-1,7	-2,4
Personalkostnader	8, 19	-4,0	-3,6
Summa rörelsekostnader		-5,7	-6,0
Rörelseresultat		-3,3	-3,6
Finansiella intäkter	18, 21	0,1	0,2
Finansiella kostnader	18, 21	0,0	0,0
Resultat efter finansiella poster		-3,2	-3,4
Förändring periodiseringsfond	17	15,9	38,9
Resultat före skatt		12,7	35,5
Skatt	9	-3,3	-7,9
Årets resultat		9,4	27,6

¹⁾ Intäkterna utgörs av fakturerade tjänster till Apoteksgruppen i Sverige AB.

Moderbolagets balansräkning

Mkr	Not	2017	2016
TILLGÅNGAR			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	22	439,5	439,5
Uppskjuten skattefordran	10	0,0	0,0
Summa finansiella anläggningstillgångar		439,5	439,5
Omsättningstillgångar			
Fordran koncernbolag		0,0	0,0
Övriga fordringar	14	0,1	0,3
Skattefordran		0,0	0,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	0,1	0,1
Likvida medel		365,2	357,4
Summa omsättningstillgångar		365,4	357,8
SUMMA TILLGÅNGAR		804,9	797,3
EGET KAPITAL			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (5 000 aktier med kvotvärde 1 000 kronor)		5,0	5,0
Summa bundet eget kapital		5,0	5,0
Fritt eget kapital			
Balanserade vinstmedel		332,6	305,0
Årets resultat		9,4	27,6
Summa fritt eget kapital		342,0	332,6
Summa eget kapital		347,0	337,6
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfond	17	14,5	30,4
Summa obeskattade reserver		14,5	30,4
SKULDER			
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		0,2	0,2
Skulder till koncernföretag		441,1	426,2
Skatteskulder		0,7	1,6
Övriga skulder		0,2	0,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	1,2	1,1
Summa kortfristiga skulder		443,4	429,3
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		804,9	797,3

Moderbolagets kassaflödesanalys

Mkr	2017	2016
Den löpande verksamheten		
Resultat före skatt	12,7	35,5
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>		
Förändring obeskattade reserver	-15,9	-38,9
Betald skatt	-4,3	-0,1
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	-7,5	-3,5
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Förändringar av fordringar	0,0	-0,4
Förändringar av skulder	15,3	37,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten	7,8	33,8
Investeringsverksamheten	-	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	0,0	0,0
Finansieringsverksamheten		
Utbetald utdelning	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0,0	0,0
Årets kassaflöde	7,8	33,8
Likvida medel vid årets början	357,4	323,6
Likvida medel vid årets slut	365,2	357,4

Förändringar i moderbolagets eget kapital

Mkr	Aktiekapital	Balanserad vinst inklusive årets resultat	Summa eget kapital
Ingående eget kapital per 1 januari 2016	0,1	309,8	309,9
Fondemission	4,9	-4,9	
Årets resultat		27,6	27,6
Utgående eget kapital per 31 december 2016	5,0	332,5	337,5
Ingående eget kapital per 1 januari 2017	5,0	332,5	337,5
Årets resultat		9,4	9,4
Utgående eget kapital per 31 december 2017	5,0	342,0	347,0

Koncernens förvaltade kapital utgörs av eget kapital. Det finns inga andra externa kapitalkrav än vad som följer av aktiebolagslagen.

Flerårsöversikt koncernen

Mkr	2017	2016	2015	2014 ¹⁾	2013
Kvarvarande verksamhet					
Omsättning	264	270	255	254	181
Periodens resultat	2	0	-11	-4	5
Avvecklad verksamhet					
Omsättning	-	-	-	-	177
Periodens resultat	-	-	-	-	2
Periodens totalresultat	-	-	-11	-4	7
Nyckeltal koncernen					
Balansomslut	448	458	465	474	495
Eget kapital	387	385	386	396	412
Soliditet, %	86,4	84,2	83,0	83,6	83,2
Räntabilitet eget kapital, %	0,5	-0,1	-2,8	-0,6	1,8
Föreslagen utdelning	-	-	-	-	4

¹⁾ Tidigare år har bolaget särredovisat kvarvarande verksamhet och avvecklad verksamhet. Från och med 2014 har bolaget ändrat sin bedömning då nästan samtliga apotek har sålts. För 2014 och framåt medför den ändrade bedömningen att intäkter och kostnader samt tillgångar och skulder hänförliga till apoteksdrift som tidigare redovisats som avvecklad verksamhet inte längre särredovisas i resultaträkning respektive balansräkning. Även beräkning av realisationsresultat för apoteksavyttringar är påverkad.

Definitioner

Soliditet

Eget kapital i procent av balansomslutningen.

Räntabilitet eget kapital

Resultat efter skatt i procent av genomsnittligt eget kapital för den senaste tolv månadersperioden.

Noter till de finansiella rapporterna

NOT 1 Allmän information

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB (moderbolaget) och dess dotterbolag (sammanslaget koncernen) säljer läkemedel och egen-vårdsprodukter samt tjänster inom läkemedels- och hälsovårdsområ-det, huvudsakligen via ett nätverk av apotek i Sverige. Moderbolaget, är ett registrerat aktiebolag med säte i Stockholm. Moderbolagets uppdrag har varit att leda och övervaka omstruktureringen av Apoteket AB under den av regeringen beslutade omregleringen av apoteksmarknaden.

I samband med årsstämman i april 2010 konstaterades att Apoteksgruppen i Sverige Holding AB (tidigare OAB) genomfört den huvudsakliga delen av sitt uppdrag, det vill säga, beslutat om vilka apotek som skulle avskiljas från Apoteket AB samt sålt och över-lämnat dessa i lämpliga kluster. Det fortsatta uppdraget formuleras-des i ett reviderat ägardirektiv.

Dessa grundläggande uppgifterna har därefter varit att planera och genomföra transaktionsprocessen och bolagiseringsprocessen av de 150 apoteken till småföretagare och att samtidigt skapa serviceorganisationen som stödjer småföretagarnas drift av apoteken, utarbetar en gemensam värdegrund och som fungerar som mottagarorganisation avseende de apotek som bolagiseras. Apoteksgruppen strävar efter att även möjliggöra medlemsan-slutning för andra småföretagare som äger apotek, men som inte förvärvat dessa från Apoteksgruppen.

NOT 2 Redovisnings- och värderingsprinciper

Koncernens finansiella rapportering har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen, RFR 1, Kompletterande redovisningsregler för koncerner och International Financial Reporting Standards (IFRS) såsom de har antagits av EU. Att upprätta rapporter i överensstämmelse med IFRS kräver användning av en del viktiga redovisningsmässiga antaganden och uppskattningar. Vidare krävs att ledningen gör vissa bedömningar vid tillämpningen av företagets redovisningsprinciper. De områden, som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden, där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för koncernredovisningen, anges i not 3.

ÄNDRADE REDOVISNINGSPRINCIPER FR O M 2017
FÖRANLEDDA AV NYA OCH ÄNDRADE IFRS

Nya och uppdaterade standards som är tillämpliga för räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2017 och senare

Koncernen har inte tillämpat några nya eller ändrade standarder som har påverkat koncernens resultat och finansiella ställning väsentligt.

Standarder, ändringar och tolkningar rörande befintliga standarder som ännu inte har trätt i kraft och inte tillämpas i förtid av Koncernen
Per dagen för godkännandet av dessa finansiella rapporter har vissa nya standarder, ändringar och tolkningar av befintliga stan-darder publicerats av IASB. Dessa har ännu inte trätt i kraft och har inte tillämpats i förtid av Koncernen. Upplysning om de som förväntas vara relevanta för koncernens finansiella rapporter anges nedan.

Styrelsen och verkställande direktören utgår ifrån att alla relevanta uttalanden kommer att införas i Koncernens redovisningsprinciper under den första redovisningsperiod som börjar efter det datum uttalandet träder i kraft. Nya standarder, ändringar och tolkningar som varken tillämpas eller anges nedan förväntas inte ha någon väsentlig inverkan på Koncernens finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella instrument

Den nya standarden för finansiella instrument (IFRS 9) innebär omfattande förändringar i IAS 39:s vägledning för klassificering och värdering av finansiella tillgångar samt inför en ny "förväntad kreditförlust" modell för nedskrivning av finansiella tillgångar. IFRS 9 ger också nya riktlinjer för tillämpningen av säkringsredovisning.

Styrelsen och verkställande direktören för koncernen har ännu inte bedömt effekten av IFRS 9 på denna koncernredovisning. Den nya standarden måste tillämpas för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2018 eller senare.

Styrelsen och verkställande direktören för koncernen har påbörjat bedömningen av effekten av IFRS 9 men är ännu inte i stånd att lämna kvantifierad information. I detta skede förväntas de huvudsakliga effekterna inom följande områden:

- Klassificering och värdering av koncernens finansiella tillgångar kommer att behöva ses över mot bakgrund av de nya kriterierna som beaktar tillgångarnas avtalsenliga kassaflöden och affärs-modellen där de hanteras.
- En nedskrivning för förväntad kreditförlust måste redovisas för koncernens kundfordringar (se not 18) och investeringar i fordringar, obligationer och skuldebrev ("debt-type assets") som för närvarande klassas som investeringar som hålls till förfall och finansiella tillgångar som kan säljas (se not 18) såvida de inte klassificerats som värderade till verkligt värde via koncernens resultat enligt de nya kriterierna.
- det kommer inte längre att vara möjligt att värdera aktieplace-ringar till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskriv-ningar, utan alla sådana investeringar ska i stället värderas till verkligt värde. Förändringar i verkligt värde kommer att redovisas över totalresultatet om inte koncernen gör ett oåterkalleligt val att redovisa dem i övrigt totalresultat. Detta kommer att påverka koncernens investeringar i Apoteksgruppen i Sverige AB samt Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB (se not 22).
- om koncernen fortsätter att välja verkligt värde för vissa finan-siella skulder (se not 18), kommer förändringar i verkligt värde att redovisas i övrigt totalresultat i den mån dessa förändringar avser koncernens egen kreditrisk.

IFRS 9 tillämpas för räkenskapsår som börjas den 1 januari 2018 eller senare.

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder

IFRS 15 medför nya krav på redovisning av intäkter och ersätter IAS 18 Intäkter, IAS 11 Entreprenadavtal och flera intäktsrelaterade tolk-ningar. Den nya standarden inför en kontrollbaserad redovisningsmo-dell för intäkterna och ger mer detaljerad vägledning inom många områden som tidigare inte framgått av gällande IFRS, bland annat om hur man redovisar överenskomelser med flera prestationså-taganden, rörlig prissättning, kundens returrätt, återköpsrätt mot leverantör, och andra vanliga komplexiteter.

IFRS 15 ska tillämpas för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2018 eller senare. Styrelse och vd har för avsikt att tillämpa standarden retroaktivt och redovisa den sammanlagda effekten av

den första tillämpningen av denna standard som en justering av den ingående balansen för balanserade vinstmedel för det räkenskapsår som omfattar den första tillämpningsdagen. Enligt denna standard kommer IFRS 15 endast att tillämpas på avtal som inte är avslutade per 1 januari 2018.

Ledningen har utvärderat effekterna av IFRS 15 och med utgångspunkt från bolagets intäktsströmmar bedöms införandet av IFRS 15 inte få någon direkt påverkan på intäktsredovisningen då bolagets intäktsflöden bedöms kunna redovisas på samma sätt som tidigare även vid tillämpning av de nya reglerna.

IFRS 16 Leasing

IFRS 16 ersätter IAS 17 och tre tillhörande tolkningar. Det är resultatet av IASB:s långvariga projekt för att se över leasingredovisningen. Leasingavtal kommer att redovisas i balansräkningen som tillgång i form av en nyttjanderätt och som leasingskuld. IFRS 16 ska tillämpas för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2019 eller senare. Bolaget har identifierat avtal av mindre värde då man valt att tillämpa lätttnadsregeln. Övriga leasingkontrakt har identifierats och utreds.

FÖRUTSÄTTNINGAR VID UPPRÄTTANDE AV KONCERNENS FINANSIELLA RAPPORTER

Moderbolaget och dotterbolagens funktionella valuta är svenska kronor, som också är rapporteringsvalutan för såväl moderbolaget som koncernen. Samtliga belopp är, om inget annat anges, i miljoner kronor med en decimal. Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden.

De viktigaste redovisningsprinciperna som tillämpats när denna koncernredovisning upprättats anges nedan. Dessa principer har tillämpats konsekvent för alla presenterade år, om inte annat anges. Flertalet beskrivna principer är relevanta enbart för den avvecklande verksamheten. Moderbolagets redovisningsprinciper framgår av not 4.

Koncernen använder sig av samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som tillämpades i årsredovisningen för 2016, utom vad gäller ett antal mindre ändringar av befintliga standarder samt nya tolkningar, vilka har trätt i kraft per 1 januari 2017. Dessa bedöms inte ha någon väsentlig effekt på koncernens eller moderbolagets resultat, finansiella ställning eller upplysningar.

KONCERNREDOVISNING

Koncernens finansiella rapporter inkluderar både moderbolag och de dotterbolag som direkt eller indirekt kontrolleras av moderbolaget. I koncernredovisningen konsolideras moderbolagets och dotterföretagens verksamheter fram till och med 31 december 2017. Moderbolaget har bestämmande inflytande över dotterföretaget om bolaget är exponerat för, eller har rätt till rörlig avkastning från sitt engagemang i dotterföretaget, och har möjlighet att påverka avkastningen genom att utöva sitt bestämmande inflytande över dotterföretaget. Alla dotterföretag har balansdag den 31 december. Koncernen omfattar utöver moderbolaget de i not 22 angivna dotterbolagen med tillhörande underkoncerner. Bokslutet bygger på redovisningshandlingar upprättade för samtliga koncernbolag per 31 december 2017. Resultatet för ett dotterbolag som förvärvats under året medräknas i koncernens resultat från och med förvärvstidpunkten om det innehas för stadigvarande bruk. Resultatet från ett dotterbolag som säljs under året medräknas fram till avyttringstidpunkten. Ett bolag som köps in för att säljas vidare redovisas som kortfristig placering i moderbolaget och i koncernredovisningen redovisas tillgångar/skulder i dotterbolaget som anläggningstillgångar till försäljning. Alla koncerninterna mellanhavanden avseende tillgångar, skulder, intäkter och kostnader elimineras i sin helhet vid konsolideringstillfället.

Företagsförvärv redovisas enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att verkligt värde på förvärvade tillgångar och skulder bestäms den dag då kontroll erhålls över det förvärvade bolaget. Transaktionskostnader hänförliga till förvärvet ingår inte i anskaffningsvärdet för dotterföretaget. Förvärvade tillgångar och övertagna skulder värderas vanligen till det verkliga värdet per förvärvstidpunkten. Skillnader mellan anskaffningsvärdet, värdet på minoriteten samt det verkliga värdet på tidigare innehav och det verkliga värdet på förvärvade identifierbara tillgångar, skulder och eventalförpliktelser redovisas som goodwill. Om det uppstår negativ skillnad redovisas skillnaden direkt i resultaträkningen.

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Balanserade utvecklingsutgifter/Licenser

Utgifter för utveckling aktiveras i den mån dessa bedöms komma att ge framtida ekonomiska fördelar i enlighet med aktiveringsmodellen. Det redovisade värdet inkluderar direkta utgifter för förvärvade tjänster och material samt indirekta utgifter som kan hänföras till tillgången på ett rimligt och konsekvent sätt. Utvecklingsutgifter som inte uppfyller kraven för aktivering kostnadsförs när de uppkommer.

I balansräkningen är redovisade aktiverade utvecklingsutgifter upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. De viktigaste kriterierna för aktivering är att utvecklingsarbetets slutprodukt har en påvisbar framtida intjäning och kassaflöde och att det finns tekniska och finansiella förutsättningar att fullfölja utvecklingsarbetet när det startas. Programvarulicenser har en begränsad nyttjandeperiod och redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar.

Motsvarande belopp för aktiverade utvecklingsutgifter avseende egenutvecklade immateriella tillgångar förs i förekommande fall över till Fond för utvecklingsutgifter.

Goodwill

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för ett rörelseförvärv och det verkliga värdet vid förvärvstidpunkten av förvärvade tillgångar, övertagna skulder samt eventalförpliktelser. Skillnadsbeloppet är anskaffningsvärdet för goodwill. Goodwill värderas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella ackumulerade nedskrivningar. Goodwill är ej föremål för avskrivning utan testas minst årligen för nedskrivningsbehov.

Hyresrätter

Tillgången redovisas till anskaffningsvärde. Då det finns en aktiv marknad för tillgången och tillgångens restvärde kan fastställas genom hänvisning till denna marknad och den bedöms finnas även vid slutet av tillgångens nyttjandeperiod sker ingen avskrivning på denna tillgång.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över immateriella tillgångars beräknade nyttjandeperioder. Licenser och balanserade utvecklingsutgifter som redovisas som tillgångar skrivs av under nyttjandeperioden som beräknas till fem år.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Ägda tillgångar

Övriga materiella anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter läggs till tillgångens redovisade värde, endast då det är sannolikt att de framtida ekonomiska förmåner som är förknippade med tillgången, kommer att komma koncernen tillgodo

och tillgångens anskaffningsvärde kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Löpande reparationer och underhåll redovisas som kostnader i resultaträkningen under den period de uppkommer.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar på tillgångar fördelas på deras anskaffningsvärde ner till det beräknade restvärdet. Avskrivningar görs linjärt enligt plan över den beräknade nyttjandeperioden, enligt följande:

Inventarier och lokalinredningar 5-10 år

NEDSKRIVNINGAR

Om indikation om värdenedgång har identifierats för materiella anläggningstillgångar eller immateriella tillgångar, beräknas ett återvinningsvärde för tillgången. Återvinningsvärdet jämförs därefter med redovisat värde. En nedskrivning görs med det belopp med vilket tillgångens redovisade värde överstiger dess återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högre av en tillgångs verkliga värde minskat med försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Vid bedömning av nedskrivningsbehov grupperas tillgångar på de lägsta nivåer, där det finns separata identifierbara kassaflöden (kassagenererande enheter).

LEASINGAVTAL

Leasingavtal klassificeras som finansiella respektive operationella. Koncernen innehar endast operationella leasingavtal. Operationella leasingavgifter kostnadsförs linjärt över leasingperioden. Koncernens operationella leasingavgifter avser i huvudsak lokalhyra för apotek. Apoteksgruppen innehar hyreskontrakten som vidarefaktureras till anslutna apoteksbolag. Hyresintäkter periodiseras i enlighet med hyresavtal vilket medför att endast den del av intäkten som avser aktuell period redovisas. Intäkterna redovisas för den period de intjänas.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång, finansiell skuld eller ett eget kapitalinstrument i ett annat företag. Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan likvida medel, kundfordringar, aktier och lånefordringar. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder, utgivna skulddokument och låneskulder. Likvida medel utgörs av kassa och bank samt kortfristiga placeringar med löptid kortare än 90 dagar.

Redovisning och värdering vid första redovisningstillfället

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader för alla finansiella instrument, förutom avseende de som tillhör kategorin finansiell tillgång, som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen. Redovisning sker därefter beroende av hur de har klassificerats.

En finansiell tillgång eller skuld tas upp i balansräkningen när bolaget blir part till instrumentets avtalsmässiga villkor. Kundfordringar tas upp i balansräkningen när faktura har skickats. Skuld tas upp när motpart har presterat och avtalsenlig skyldighet föreligger att betala, även om faktura inte har mottagits.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet förfaller eller bolagets kontroll upphör. Detsamma gäller för del av finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av skuld. Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom etablerade värderingstekniker.

Vid varje rapporteringstillfälle utvärderar företaget om det finns objektiva indikationer på att en finansiell tillgång är i behov av nedskrivning.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella instrument klassificeras i kategorier. Klassificeringen är beroende av för vilket syfte de finansiella instrumenten förvärvades. Ledningen fastställer klassificeringen av instrumenten vid den första redovisningen och omprövar detta beslut vid varje rapporteringstillfälle. Kategorierna är följande:

1) Finansiella tillgångar och finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper:

- a) Finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel.
- b) Finansiella tillgångar och skulder som redan från början bestäms tillhöra denna kategori.

Apoteksgruppen har inga finansiella instrument i denna kategori.

2) Lånefordringar och kundfordringar

Dessa tillgångar har fastställda eller fastställbara betalningar. Likvida medel, kundfordringar och lånefordringar ingår i denna kategori. Lånefordringar är förlagslån till enskilda apoteksköpare, mer information om dessa lån finns på sidan 29 under avsnittet Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning.

3) Finansiella tillgångar som kan säljas

Denna kategori består av finansiella tillgångar som inte klassificeras i någon annan kategori såsom aktier och andelar i både börsnoterade och icke börsnoterade bolag.

4) Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

Innefattar finansiella skulder som inte innehas för handel. Leverantörsskulder ingår i denna kategori.

Redovisning av finansiella instrument

Likvida medel

Likvida medel ingår kassa, banktillgodohavanden och övriga kortfristiga placeringar med förfallodag inom tre månader från anskaffningstidpunkten som lätt kan omvandlas till kända belopp av kontanter och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdeförändringar.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar med fastställda eller fastställbara betalningar som inte är noterade på en aktiv marknad. Utmärkande är att de uppstår när koncernen tillhandahåller pengar, varor eller tjänster direkt till en kund, utan avsikt att handla med uppkommen fordran. De ingår i omsättningstillgångar, med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar.

Kundfordringar redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde minskat med eventuell reservering för värdeminskning. En reservering för värdeminskning av kundfordringar görs när det bedöms att koncernen inte kommer att kunna erhålla alla belopp som är förfallna enligt fordringarnas ursprungliga villkor. För privatkunder gäller att reserveringens storlek beräknas utifrån en kreditvärderingsmall med beaktande av en stigande procentsats kopplad till ökat antal förfallna dagar till betalning. För fordringar äldre än 90 dagar reserveras hela beloppet. Det reserverade beloppet redovisas i resultaträkningen.

Finansiella skulder

Finansiella skulder redovisas initialt till erhållet belopp efter avdrag för transaktionskostnader.

VARULAGER

Varulagret redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde.

INTÄKTSREDOVISNING

Koncernens intäkter består i huvudsak av fakturerad serviceavgift till anslutna apotek, vidarefakturerings av lokalhyror samt marknadsintäkter. Serviceavgiften till anslutna apotek förskotts faktureras månadsvis under räkenskapsåret. Vid årets slut beräknas och periodiseras faktisk avgift enligt avtal. Intäkter innefattar det verkliga värdet av sålda varor och tjänster exklusive mervärdesskatt och rabatter samt efter eliminering av koncernintern försäljning.

Försäljning av varor intäktsredovisas när ett koncernföretag säljer en produkt till en kund. Försäljning i detaljhandel betalas vanligen kontant eller med kreditkort. Redovisad intäkt är försäljningens bruttobelopp exklusive moms, inklusive de kreditkortsavgifter som ska betalas för transaktionen.

NÄRSTÅENDE

Upplysningar om transaktioner och utestående mellanhavanden med närstående lämnas i enlighet med IAS24. Upplysningar om närstående. Med närstående avses en part som direkt eller indirekt genom en eller flera händer utövar ett bestämmande inflytande över, står under ett bestämmande inflytande från ett företag, eller under samma bestämmande inflytande som företaget. Med närstående avses även den som har en andel i företaget som ger ett betydande inflytande eller har ett gemensamt bestämmande inflytande över företaget, vilket innefattar moderföretaget, dotterföretag och systerföretag.

Till närstående part räknas också företag där parten är ett företags intresseföretag, är ett joint venture i vilket företaget är samägare, är en nyckelperson i ledande ställning i företaget eller dess moderföretag, är nära familjemedlem med någon som definieras närstående, är ett företag som står under bestämmande inflytande av, under ett gemensamt bestämmande inflytande av eller står under ett betydande inflytande under nyckelperson i ledande ställning eller nära familjemedlem.

En transaktion med närstående är en överföring av resurser, tjänster eller förpliktelser mellan närstående, oavsett om ersättning utgår eller inte. Ett gemensamt bestämmande inflytande innebär en rätt att två eller flera parter i avtal reglerar att gemensamt utöva ett bestämmande inflytande över en ekonomisk verksamhet.

Betydande inflytande innebär att ägarföretaget kan delta i de beslut som rör ett företags finansiella och operativa strategier utan att innebära bestämmande över dessa strategier. Betydande inflytande kan uppnås via aktieinnehav, stadgar eller avtal.

Nyckelpersoner i ledande ställning är de personer som har befogenhet och ansvar för att, direkt eller indirekt, planera, leda och styra ett företags verksamhet.

Med nära familjemedlemmar avses personens sammanboende och barn, barn till personens sammanboende och personer som är ekonomiskt eller på annat sätt beroende av personen eller dennes sammanboende.

AKTUELL SKATT

Redovisad aktuell skatt innefattar skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år och justeringar avseende tidigare års aktuella skatt. Värdering av samtliga skatteskulder/-fordringar sker till nominella belopp och görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas.

För poster som redovisas i resultaträkningen redovisas även därmed sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen.

UPPSKJUTEN SKATT

Uppskjuten skatt redovisas i sin helhet, enligt balansräkningsmetoden, på alla temporära skillnader, som uppkommer mellan det skattemässiga värdet på tillgångar och skulder och för utnyttjade skatteavdrag och dessas redovisade värden i koncernredovisningen.

Om emellertid den uppskjutna skatten uppstår till följd av en

transaktion, som utgör den första redovisningen av en tillgång eller skuld som inte är ett företagsförvärv och som, vid tidpunkten för transaktionen, varken påverkar redovisat eller skattemässigt resultat, redovisas den inte. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av skattesatser (och lagar) som har beslutats eller aviserats per balansdagen och som förväntas gälla när den berörda uppskjutna skattefordran realiserar eller den uppskjutna skatteskulden regleras.

Uppskjutna skattefordringar redovisas i den omfattning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas tillgängliga, mot vilka de temporära skillnaderna kan utnyttjas. Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kvittas när det finns en legal kvittningsrätt samt när uppskjutna skatter avser samma skattemyndighet.

Uppskjuten skatt beräknas på temporära skillnader som uppkommer på andelar i dotterföretag och intresseföretag, förutom där tidpunkten för återföring av den temporära skillnaden kan styras av koncernen och det är sannolikt att den temporära skillnaden inte kommer att återföras inom överskådlig framtid.

KASSAFLÖDEN

Kassaflödesanalys redovisas enligt den indirekta metoden. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- och utbetalningar.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA, PENSIONER

Koncernen har endast avgiftsbestämda pensionsplaner. En avgiftsbestämd pensionsplan är en pensionsplan enligt vilken koncernen betalar fasta avgifter till en separat juridisk enhet. Koncernen har inte några rättsliga eller informella förpliktelser att betala ytterligare avgifter, om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda, som hänger samman med de anställdas tjänstgöring under innevarande eller tidigare perioder.

För de avgiftsbestämda delarna av pensionsplanerna betalar koncernen avgifter till försäkringsbolag/försäkringsförening. Koncernen har inga ytterligare betalningsförpliktelser, när avgifterna är betalda. Avgifterna redovisas som personalkostnader när de förfaller till betalning. Ersättningar vid uppsägning utgår när en anställd anställning sagts upp före normal pensionstidpunkt eller då en anställd accepterar frivillig avgång från anställning i utbyte mot sådana ersättningar. Koncernen redovisar avgångsvederlag, när den bevisligen är förpliktad endera att säga upp anställda enligt en detaljerad formell plan utan möjlighet till återkallande, eller att lämna ersättningar vid uppsägning som resultat av ett erbjudande som gjorts för att uppmuntra till frivillig avgång från anställning.

AVSÄTTNINGAR

Avsättningar redovisas när koncernen har en befintlig legal eller informell förpliktelse till följd av tidigare händelser. Det är mer sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet än att så inte sker, och beloppet har beräknats på ett tillförlitligt sätt.

ANSVARSFÖRBINDELSER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

En eventualförpliktelse är en möjlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser. En eventualförpliktelse kan även utgöras av en befintlig förpliktelse som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas, alternativt att förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Ansvarsförbindelser är i förekommande fall värderade till diskonterat värde.

NOT 3 Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål

Uppskattningar och bedömningar utvärderas löpande och baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer, inklusive förväntningar på framtida händelser, som anses rimliga under rådande förhållanden. Koncernen gör uppskattningar och antaganden om framtiden.

De uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet.

NOT 4 Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget följer koncernens redovisningsprinciper med de undantag och tillägg som stipuleras av Rådet för finansiell rapportering, rekommendation RFR 2 "Redovisning för juridiska personer". Ändringar i RFR 2 har inte haft någon väsentlig påverkan på moderföretagets finansiella rapporter 2017. Företagsledningen bedömer att övriga ändringar i RFR 2, som ännu inte har trätt i kraft, inte väntas få någon väsentlig påverkan på moderföretagets finansiella rapporter när de tillämpas för första gången.

NOT 5 Intäkternas fördelning

Mkr	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
I nettoomsättningen ingår intäkter från:				
Serviceavgifter	120,6	117,9	-	-
Summa nettoomsättning	120,6	117,9	-	-
I övriga rörelseintäkter ingår intäkter från:				
Marknadsföringsbidrag	22,4	17,4	-	-
Tjänsteförsäljning	11,9	18,6	2,4	2,4
Fakturerade kostnader	12,3	15,9	-	-
Hysesintäkter	50,4	49,7	-	-
Apoteksverksamhet	45,8	47,1	-	-
Övriga intäkter	1,0	3,0	-	-
Summa övriga rörelseintäkter	143,8	151,7	2,4	2,4
Summa	264,4	269,6	2,4	2,4

NOT 6 Operationella leasingavgifter

Framtida minimileaseavgifter, som hänför sig till icke uppsägningsbara operationella leasingavtal, fördelas enligt följande:

Mkr	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Inom 1 år	53,5	53,4	-	-
Mellan 1 och 5 år	81,3	71,4	-	-
Efter mer än 5 år	6,6	6,2	-	-
Summa	141,4	131,0	-	-

Leasingkostnader avseende operationella leasingavtal inklusive lokalhyra uppgår under året i koncernen till 56,8 (55,9) miljoner kronor och i moderbolaget till 0,0 (0,0) miljoner kronor. Apoteksgruppens leasingavgifter avser i huvudsak lokalhyra för apotek och huvudkontor. De flesta förfaller inom fem år och kommer att omförhandlas.

Operationella leasingintäkter

Framtida minimileaseavgifter, som hänför sig till icke uppsägningsbara operationella leasingavtal, fördelas enligt följande:

Mkr	2017	2016
Inom 1 år	47,8	48,0
Mellan 1 och 5 år	78,0	65,1
Efter mer än 5 år	6,6	6,2
Summa	132,4	119,3

Leasingintäkter avseende operationella leasingavtal avser lokalhyra som vidarefaktureras anslutna apotek. Årets intäkt uppgår till 50,4 (49,7) miljoner kronor.

NOT 7 Arvode till revisorer och revisionsföretag

Mkr	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Revisionsuppdrag				
Grant Thornton	0,6	0,5	0,3	0,3
Uppdrag utöver revisionsuppdraget				
Grant Thornton				
Revisionsrådgivning	0,1	0,1	0,0	0,0
Skatterådgivning	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	0,7	0,6	0,3	0,3

Revision avser granskning av Apoteksgruppen i Sverige Holding ABs års- och hållbarhetskoncernredovisning och bokföring samt styrelsens och vd:s förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på revisorerna att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av revisionsuppdraget.

NOT 8 Löner, andra ersättningar och kostnader

Mkr	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Löner och ersättningar	48,0	42,9	2,3	2,1
Sociala kostnader	23,6	19,9	1,7	1,5
varav pensionskostnader ¹⁾	(-6,6)	(-5,0)	(-0,7)	(-0,6)
Summa	71,6	62,8	4,0	3,6

¹⁾ Av koncernens pensionskostnader, beräknade enligt IAS 19, avser 0,7 [0,6] verkställande direktör

Incitamentsprogram hos Apoteksgruppenkoncernen

Inom Apoteksgruppenkoncernen finns inga incitamentsprogram under 2017.

Löner och andra ersättningar fördelade mellan ledande befattningshavare och övriga anställda

Mkr	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Styrelse, vd och övriga ledande befattningshavare ¹⁾	12,7	9,8	2,3	2,1
Övriga anställda	35,3	33,1		
Summa	48,0	42,9	2,3	2,1

¹⁾ I koncernen och moderbolaget utgörs gruppen styrelse, vd och övriga ledande befattningshavare av 9 [10] personer. Uppgifter om dotterbolagens och dotterbolagskoncernens ledande befattningshavare redovisas i respektive dotterbolags årsredovisning.

Ersättningar och förmåner till ledande befattningshavare 2017

Tkr	Roll	Tillsatt	Lön	Övriga förmåner	Pensionskostnad
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB					
Tony Johansson	Vd	2016-01-01	2 287	67	673
Apoteksgruppen i Sverige AB					
Anna Möller ²⁾	Chefsjurist, föräldravikariat	2016-09-01	940	25	173
Birgitta Lange Sjöblom	Kvalitetschef	2010-06-21	1 130	60	202
Eva Thorén Hultman	Sortiment- och inköpschef	2010-06-21	1 288	0	497
Håkan Jonsson	Marknadschef	2016-05-01	1 365	15	285
Karin Benyammine ³⁾	Personalchef	2017-03-01	-	-	-
Lena Karlsson ⁵⁾	Personalchef	2015-01-01	191	9	28
Maria Mårfält	Kommunikationsansvarig	2015-01-01	900	44	162
Mathias Sandh ⁴⁾	CFO	2015-09-22	1 387	0	297
Ola Ebenhart	IT-chef	2010-05-01	1 092	33	206
Per Geber	Försäljnings- och etableringschef	2016-06-01	1 535	35	354
Theresa Einarsson ¹⁾	Chefsjurist	2016-01-01	289	0	4
Summa			12 404	288	2 881

¹⁾ Föräldraledig från 2016-09-01 ²⁾ Föräldravikariat från 2016-09-01 ³⁾ Inhyrd konsult ⁴⁾ Inhyrd januari, anställd från 2017-02-01 ⁵⁾ Till och med 2017-02-28

Ersättning och förmåner till verkställande direktören utgörs av kontant utbetald lön samt pensionsåtaganden. Samtliga belopp är angivna exklusive sociala avgifter respektive löneskatt. Verkställande direktören har sex månaders ömsesidig uppsägningstid.

Vid uppsägning från arbetsgivarens sida utgår även 18 månaders avgångsvederlag som är avräkningsbart mot annan lön. Avgångsvederlag gäller ej efter 65 års ålder.

Styrelseledamöter med fast arvode, Tkr	Års-arvode	Närvarat vid antal möten	Totalt antal möten	Utbetalt arvode
Birgitta Ågren Böhlin ²⁾	250	2	3	125
Richard Reinius	-	10	10	-
Gunilla Rittgård ³⁾	250	10	10	190
Peder Larsson	130	10	10	130
Annema Paus	130	10	10	130
Satish Sen ¹⁾	130	10	10	130
Summa	890	-	-	705

¹⁾ Arvodet faktureras via bolag.

²⁾ Ordförande t.o.m 27 april

³⁾ Ordförande fr.o.m 27 april

Beslutsordning

Ersättning och förmåner till verkställande direktören har beslutats av styrelsen.

Pensionsvillkor för ledande befattningshavare i koncernen

Verkställande direktörens pension är avgiftsbestämd och premiens storlek är 30 procent av månadslönen. För övriga ledande befattningshavare är pensionen premiebestämd och motsvarar ITP-1 planen. Uppsägningstid för dessa personer är 6 månader.

NOT 9 Inkomstskatt

Mkr	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Aktuell skatt för året	-12,0	-5,6	-3,3	-1,9
Uppskjuten skatt	3,3	4,5	0,0	-6,0
Summa	-8,7	-1,1	-3,3	-7,9

Uppskjuten skatt har beräknats med 22 procent skattesats.

Mkr	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Resultat före skatt	10,8	0,8	12,7	35,5
Skatt enligt gällande skattesats	-2,4	-0,2	-2,8	-7,8
Skatteeffekter av:				
Ej skattepliktiga intäkter	0,3	0,2	0,0	0,0
Ej avdragsgilla kostnader	-2,6	-2,5	0,0	0,0
Schablonintäkt	0,0	-0,1	0,0	-0,1
I år utnyttjat underskottsavdrag	0,0	0,0	0,0	6,0
Övriga justeringar (temporära)	0,2	1,3	0,0	-6,0
Skatt hänförligt till tidigare år	-4,3	0,1	-0,4	0,0
Skattekostnad	-8,7	-1,1	-3,3	-7,9

Den gällande skattesatsen för inkomstskatt är 22,0 (22,0) procent.

NOT 10 Uppskjuten skatt

Mkr	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Årets uppskjutna skattekostnad				
Uppskjuten skatt avseende underskottsavdrag	-	-6,0	-	-6,0
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	0,2	1,3	-	-
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	3,1	10,5	-	-
Uppskjuten skatt i resultaträkningen	3,3	5,8	0,0	-6,0
Uppskjutna skattefordringar				
Uppskjuten skatt avseende underskottsavdrag	1,5	1,3	0,0	0,0
Summa uppskjutna skattefordringar	1,5	1,3	0,0	0,0
Uppskjutna skatteskulder				
Uppskjuten skatt – obeskattade reserver	-9,9	-13,0	0,0	0,0
Summa uppskjutna skatteskulder	-9,9	-13,0	0,0	0,0
Netto skuld/fordran	-8,4	-13,0	0,0	0,0
Vid årets början	-11,7	-17,5	-	6,0
Redovisat i resultaträkningen	3,3	5,8	-	-6,0
Vid årets slut	-8,4	-11,7	0,0	0,0

NOT 11 Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar kategoriseras i tre grupper: utvecklingsarbeten, goodwill och hyresrätter. I kategorin Utvecklingsarbeten

redovisas balanserade utvecklingsutgifter. Årets investeringar i utvecklingsarbeten uppgick till 0,4 (1,5).

Koncern, Mkr	Utvecklingsarbeten/ licenser		Goodwill		Hyresrätter		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets början	54,1	52,6	10,9	10,9	5,0	-	70,0	63,5
Investeringar	0,4	1,5	-	-	-	5,0	0,4	6,5
Avyttringar/Utrangeringar	-	-	-	-	-	-	-	-
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets slut	54,5	54,1	10,9	10,9	5,0	5,0	70,4	70,0
Akkumulerade avskrivningar vid årets början	-39,2	-35,7	-2,1	-1,7	-	-	-41,3	-37,4
Årets avskrivningar enligt plan	-1,0	-3,5	-0,4	-0,4	-	-	-1,4	-3,9
Avyttringar/Utrangeringar	-	-	-	-	-	-	-	-
Akkumulerade avskrivningar vid årets slut	-40,2	-39,2	-2,5	-2,1	-	-	-42,7	-41,3
Akkumulerade nedskrivningar vid årets början	-8,4	-	-4,3	-	-	-	-12,7	-
Årets nedskrivningar	-3,9	-8,4	-2,9	-4,3	-	-	-6,8	-12,7
Akkumulerade nedskrivningar vid årets slut	-12,3	-8,4	-7,2	-4,3	-	-	-19,5	-12,7
Planenligt restvärde vid årets slut	2,0	6,5	1,2	4,5	5,0	5,0	8,2	16,0

NOT 12 Materiella anläggningstillgångar

Koncern, Mkr	Inventarier		Totalt	
	2017	2016	2017	2016
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets början	21,3	20,5	21,3	20,5
Nyanskaffningar	-	1,9	-	1,9
Avyttringar/Utrangeringar	-0,4	-1,1	-0,4	-1,1
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets slut	20,9	21,3	20,9	21,3
Akkumulerade avskrivningar vid årets början	-15,0	-10,4	-15,0	-10,4
Årets avskrivningar enligt plan	-2,5	-5,7	-2,5	-5,7
Avyttringar/Utrangeringar	0,1	1,1	0,1	1,1
Akkumulerade avskrivningar vid årets slut	-17,4	-15,0	-17,4	-15,0
Planenligt restvärde vid årets slut	3,5	6,3	3,5	6,3

NOT 13 Varulager

Mkr	Koncern	
	2017	2016
Handelsvaror till anskaffningsvärde	3,8	4,2
Summa	3,8	4,2

NOT 14 Övriga fordringar

Mkr	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Momsfordran	0,1	0,1	-	-
Övriga fordringar	9,3	10,3	0,1	0,3
Summa	9,4	10,4	0,1	0,3

NOT 15 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Mkr	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Aviserade hyror	1,4	1,5	-	-
Periodiserade intäkter	0,7	0,7	-	-
Periodiserade kostnader	4,7	4,1	0,1	0,1
Summa	6,8	6,3	0,1	0,1

NOT 16 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Mkr	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Semesterersättningsreserv	2,0	2,0	0,0	0,0
Förutbetalda intäkter	-	-	-	-
Periodiserade leverantörsfakturer	7,0	5,5	0,8	0,8
Övriga poster	3,5	0,9	0,4	0,3
Summa	12,5	8,4	1,2	1,1

NOT 17 Obeskattade reserver

Mkr	Moderbolag	
	2017	2016
Periodiseringsfond tax 2012	0	20,2
Periodiseringsfond tax 2013	7,3	7,3
Periodiseringsfond tax 2014	-	-
Periodiseringsfond tax 2015	-	-
Periodiseringsfond tax 2016	2,9	2,9
Periodiseringsfond tax 2017	4,3	-
Vid årets slut	14,5	30,4

NOT 18 Finansiella instrument och Finansiell riskhantering

Koncernens finansiella riskhantering styrs av en kredit- och medlemspolicy med tillhörande kreditinstruktion samt finanspolicy, vilken omfattar riktlinjer för medlemsorganisationens uppbyggnad samt förvaltning, likviditetsförvaltning och finansiell riskhantering. Koncernens riskhanteringspolicy eftersträvar att minimera potentiella ogynnsamma effekter på koncernens finansiella resultat. Dotterbolagen och moderbolagets operativa enheter ansvarar för identifiering, rapportering och uppföljning av finansiella risker som uppstår i verksamheten.

POLICY OCH PRINCIPER FÖR HANTERING AV FINANSIELLA RISKER**Mål och tillämpande principer för finansiell riskhantering**

Målen för finansiell riskhantering är att upprätthålla en god betalningsberedskap och en effektiv kapitalanvändning samt att trygga kapitalförsörjning. De principer för finansiell riskstyrning som tillämpas är:

- Finansiella risker som uppstår i koncernens verksamhet ska ligga inom fastställda begränsningar avseende kreditrisk, marknadsrisk och refinansieringsrisk. För all riskhantering gäller att spekulativ handel inte är tillåten.
- All kreditgivning ska ha sin grund i affärsmässiga överväganden som beaktar såväl finansiell risk som medlemskapsrelaterad risk. Kredit ska medges först efter prövning av kredittagaren.
- Koncernens finansförvaltning och kreditgivning ska kännetecknas av sådan organisation inklusive intern kontroll och rapportering att de administrativa riskerna minimeras.

Likviditetsrisk

Koncernens svängningar i likviditeten vid månadsskiftena är numera minimerad efter att merparten av apoteken är sålda till apoteksägare eftersom varuinköp och därmed leverantörsskulder har gått ned.

Valutarisk

Inköp och försäljning sker i allt väsentligt i svenska kronor varför valutaexponeringen är begränsad.

Kreditrisk

Koncernen har utlåning till köpare av apotek uppgående till 13,6

(20,4) miljoner kronor. Fastställd policy för kreditriskhantering finns framtagen. Försäljning inom konsumentmarknaden sker kontant eller via vanligt förekommande kreditkort.

Av koncernens utestående kundfordringar står landstingen för en väsentlig del. Risken bedöms som mycket låg. Fordringarna betalas normalt inom angiven kredittid.

Förfallotidpunkter för kundfordringar, Mkr

	2017	2016	2015	2014	2013
Förfallna men inte nedskrivna					
< 30 dagar	4,1	2,5	0,5	0,5	0,2
30–90 dagar	0,0	0,0	0,9	0,9	0,2
> 90 dagar	-	-	-	-	0,2
Förfallna och nedskrivna					
91–180 dagar	-	-	-	-	-
> 180 dagar	-	-	-	0,0	0,3
Summa	4,1	2,5	1,4	1,4	0,9

Fordringarna kan anses vara osäkra när betalning är förfallen över 90 dagar eller när det finns tillgänglig information som föranleder avskrivning av fordran.

Avsättning för osäkra fordringar har ändrats enligt följande: Mkr

	2017	2016	2015	2014	2013
Vid årets ingång	-	-	-0,3	-0,3	-0,4
Reservering för befarade förluster	-	-	0,3	0,3	0,1
Vid årets utgång	-	-	0	0	-0,3
Konstaterade förluster	-	-	0,0	0,0	0,7
Återvunnen kundförlust	-	-	0,3	0,3	0,3

Avsättning för osäkra fordringar uppgick till 0,0 (0,0) miljoner kronor. Årets kostnad för osäkra fordringar uppgick till 0,0 (0,0) miljoner kronor. Andelen osäkra fordringar beräknas utifrån en i koncernens etablerad och väl beprövad modell. Redovisat värde utgör således en god approximation av verkligt värde.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella tillgångar tillhör kategorin låne- och kundfordringar och finansiella skulder tillhör kategorin finansiella skulder värderade till anskaffningsvärde. I nedanstående tabell framgår i vilka balansposter samt med vilka belopp dessa finansiella tillgångar och skulder ingår. Långfristiga fordringar belöper med rörlig ränta, övriga finansiella tillgångar och skulder har korta löptider varvid verkligt värde approximativt bedöms överensstämma med redovisade värden.

Mkr	2017		2016	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar				
Långfristiga fordringar ¹⁾	13,6	13,6	20,4	20,4
Kundfordringar ²⁾	28,9	28,9	33,4	33,4
Övriga fordringar	1,4	1,4	1,3	1,3
Likvida medel	365,4	365,4	358,1	358,1
Summa	409,3	409,3	413,2	413,2
Finansiella skulder				
Leverantörsskulder ³⁾	15,6	15,6	28,4	28,4
Övriga skulder	22,8	22,8	20,4	20,4
Summa	38,4	38,4	48,8	48,8

Finansiella tillgångar som kan säljas

Saknas för perioden.

Ränteintäkter och räntekostnader på finansiella instrument

Nedanstående tabell visar ränteintäkter och räntekostnader avseende samtliga finansiella tillgångar och finansiella skulder:

Mkr	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Ränteintäkter på finansiella tillgångar	1,2	1,7	0,1	0,2
Räntekostnader på finansiella skulder	-0,4	-0,1	0,0	0,0
Summa	0,8	1,6	0,1	0,2

¹⁾ Utlåning till köpare av apotek. Lånen är fördelade på 11 (13) enskilda apotekslån. Inga lån har förfallit per 31 december 2017. Lånen är amorteringsfria de första fem åren. Utlåning kan maximalt uppgå till 40 procent av referenspriset. Lånen har en marknads-mässig räntesättning och har 90 dagar Stibor som bas. Koncernen äger B-aktierna. Inget nedskrivningsbehov bedöms föreligga per 31 december 2017.

²⁾ I redovisat värde för kundfordringar beaktas den andel av fordringarna som anses osäkra.

³⁾ Leverantörsskuldernas verkliga värde utgörs av redovisat värde.

NOT 19 Medelantal anställda m.m.

	2017		2016	
	Medelantal anställda	varav män, %	Medelantal anställda	varav män, %
Moderbolag				
Sverige	1	100%	1	100%
Dotterföretag				
Sverige	68	29%	58	31%
Koncernen totalt	69	30%	59	32%

	2017		2016	
	Antal	varav män, %	Antal	varav män, %
Koncern				
Styrelseledamöter	5	60%	6	50%
Vd och andra ledande befattningshavare	9	44%	10	50%
Moderbolag				
Styrelseledamöter	5	60%	6	50%
Vd och andra ledande befattningshavare	1	100%	1	100%

NOT 20 Ansvarsförbindelser och ställda säkerheter

Ansvarsförbindelser och ställda säkerheter per 2017-12-31 saknas.

NOT 21 Transaktioner med närstående**KONCERNFÖRETAG**

Moderbolaget har under året inte köpt tjänster från koncernföretag. Moderbolagets intäkter är i sin helhet hänförligt till koncernföretag. Vid inköp och försäljning mellan koncernföretag tillämpas samma principer för prissättning som vid transaktioner med externa parter.

SVENSKA STATEN

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB är helägt av svenska staten. Inköp och försäljning av produkter och tjänster till och från statliga myndigheter och bolag sker på affärsmässiga grunder.

ÖVRIGA RÄNTEINTÄKTER OCH RÄNTEKOSTNADER

I moderbolagets ränteintäkter och räntekostnader ingår inga räntor avseende koncernföretag.

ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Ersättning till ledande befattningshavare presenteras i not 8.

NOT 22 Andelar i koncernföretag

Mkr	Moderbolag	
	2017	2016
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets början	439,5	439,5
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets slut	439,5	439,5

Specifikation av moderbolagets innehav av aktier och andelar i koncernföretag/org nr/säte

	Antal andelar	Andel i %	2017	2016
Apoteksgruppen i Sverige AB 556773-4156, Stockholm	5 000 000	100	159,4	159,4
Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB 556773-4727, Stockholm	1000	100	280,1	280,1
Summa			439,5	439,5

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel och fria fonder

Balanserad vinst	332 581 170 kr
Årets resultat	9 404 447 kr
Summa	341 985 617 kr

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att

Till aktieägaren utdelas	200 000 000 kr
I ny räkning överförs	141 985 617 kr
Totalt	341 985 617 kr

Styrelsen och verkställande direktören intygar härmed att årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen samt RFR2 och ger en rättvisande bild av företagets ställning

och resultat och att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av företagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som företaget står inför.

Styrelsen och verkställande direktören intygar härmed att koncernredovisningen har upprättats enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU och årsredovisningslagen, och ger en rättvisande bild av koncernens ställning och resultat och att förvaltningsberättelsen för koncernen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm den 11 maj 2018

Raimonda Kižienė
Ordförande

Rūta Lapinskienė
Ledamot

Gunilla Rittgård
Ledamot

Stig Tornell
Ledamot

Håkan Ohlsson
Ledamot

Tony Johansson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 11 maj 2018

Grant Thornton Sweden AB

Lena Möllerström Nording
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

TILL ÅRSSTÄMMAN I APOTEKSGRUPPEN I SVERIGE HOLDING AB
ORG.NR. 556481-5966

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Apoteksgruppen i Sverige Holding AB (publ) för år 2017 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 55-61. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 25-51 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Intäktsredovisning

Intäkterna uppgår till väsentliga belopp och består främst av Serviceintäkter och hyresintäkter från fristående apotek samt Apoteksverksamhet. Intäktsredovisningen har flera flöden med olika avtal som underlag samt beräkningar.

Intäkternas fördelning är beskrivna i not 2 i årsredovisningen.

Vår granskning innefattar framför allt genomgång av intäktsprocesserna samt granskning av ett urval av intäkterna mot avtal samt kontroll av beräkningar utifrån apotekens omsättningsrapporter. Även analytisk granskning har gjorts utifrån våra förväntningar av intäkternas förändring.

För ytterligare information hänvisas till koncernens redovisningsprinciper på sid 41.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-24. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de

bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfälskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan eller när, i ytterst sällsynta fall, vi bedömer att en fråga inte ska kommuniceras i revisionsberättelsen på grund av att de negativa konsekvenserna av att göra det rimligen skulle väntas vara större än allmänintresset av denna kommunikation.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Apoteksgruppen i Sverige Holding AB (publ) för år 2017 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningstätigheter som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 55-61 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevU 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplýsningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2-6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

Stockholm den 11 maj 2018
Grant Thornton Sweden AB

Lena Möllerström Nording
Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB (Bolaget) är ett svenskt aktiebolag som fram till 8 februari 2018 ägts av Svenska staten. Bolaget lyder bland annat under aktiebolags-, årsredovisnings- samt bokförings- och arbetsmiljölagarna. Dotterbolaget Apoteksgruppen i Sverige AB bedriver tillståndspliktig apoteksverksamhet i enlighet med Läkemedelsverkets förfordningar och föreskrifter samt Lag om handel med läkemedel m.m.. Läkemedelsverket är tillståndsgivande och övervakande myndighet vad avser apoteksdrift medan Socialstyrelsen är övervakande myndighet när det gäller farmaceutiska krav och utbildningar. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) är den myndighet som fastställer priser på receptförskrivna läkemedel samt den så kallade handelsmarginalen för expediering av receptförskrivna läkemedel. TLV reglerar också bestämmelser runt det så kallade generiska utbytet av läkemedel.

Utöver vad som följer av lag, författning eller bolagsordning har Bolaget följt tillämpliga delar av Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) i enlighet med statens ägarpolicy.

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB:s bolagsstyrning syftar till uthålligt värdeskapande för ägaren genom god riskkontroll och en sund företagskultur. Bra bolagsstyrning säkerställer ett effektivt beslutsfattande och ökar Apoteksgruppen i Sverige Holding AB:s chanser att ta tillvara nya utvecklingsmöjligheter. Detta sker genom att skapa förutsättningar för en aktiv och ansvarstagande ägarroll, en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan lednings- och kontrollorganen samt transparens gentemot ägaren. Denna bolagsstyrningsrapport är en del av Bolagets förvaltningsberättelse. Bolagets revisor har gjort en lagstadgad genomgång som rapporteras i revisionsberättelsen på [sid 52](#).

STATENS ÄGARPOLICY

Styrningen av statligt ägda bolag framgår av statens ägarpolicy 2017. I denna policy redogör regeringen för sina uppdrag och mål, tillämpliga ramverk samt sin inställning i viktiga principfrågor avseende bolagsstyrning. I ägarpolicyen ingår riktlinjer för extern ekonomisk rapportering samt riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare. I ägarpolicyen anges också att bolag med statligt ägande ska, med vissa undantag, tillämpa Koden.

Bolaget har under året tillämpat de riktlinjer som ingår i statens ägarpolicy. Uppgift om ägarpolicyen återfinns på regeringens webbplats, www.regeringen.se.

AKTIEÄGARE OCH ÅRSSTÄMMA

Staten utövar sina rättigheter som aktieägare på ordinarie bolagsstämma (årsstämman) eller extra bolagsstämma.

Bolagets styrelse väljs på årsstämman för tiden intill slutet av nästa årsstämma.

På årsstämman fattar aktieägaren beslut om:

- Val av styrelse och revisorer
- Arvoden till styrelseledamöter och revisorer
- Fastställande av resultat- och balansräkningen
- Disposition av vinstmedel
- Ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören för det gångna året
- Riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare
- Eventuell ändring av bolagsordningen.

Årsstämman hölls den 27 april 2017. I samband med stämman överlämnade aktieägaren skriften Statens ägarpolicy och riktlinjer för företag med statligt ägande samt bilaga 12 till Riktlinjer för dokumentation; Rapportering till Kammarkollegiet samt instruktion för inbetalning och utdelning.

RIKTLINJER FÖR ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Den 22 december 2016 beslutade regeringen om nya riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande. Enligt statens ägarpolicy ska styrelsen i statligt ägda företag, på motsvarande sätt som i noterade företag, föreslå bolagsstämman riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare för beslut. I ägarpolicyen anges också att styrelsen vid årsstämman ska redovisa om riktlinjerna har följts eller inte och skälen till eventuell avvikelse. Bolaget följer dessa riktlinjer.

STYRELSENOMINERINGSPROCESSEN

Nominering av styrelseledamöter i statligt ägda bolag sker enligt de principer som anges i statens ägarpolicy. Dessa principer ersätter Kodens regler och någon valberedning i Kodens mening finns därför inte. Enligt statens ägarpolicy gäller i stället följande principer:

- Nomineringsprocessen för styrelseledamöter koordineras av Näringsdepartementet.
- En arbetsgrupp analyserar kompetensbehovet utifrån Bolagets verksamhet, situation och framtida utmaningar, styrelsens sammansättning samt genomförda styrelseutvärderingar.
- Eventuellt rekryteringsbehov fastställs och rekryteringsarbete påbörjas.
- Urvalet av ledamöter kommer från en bred rekryteringsbas.
- Nomineringarna offentliggörs enligt Kodens bestämmelser.

Enligt Koden ska bolagsstyrningsrapporten innehålla uppgifter om huruvida styrelseledamöter är oberoende i förhållande till större aktieägare samt i förhållande till Bolaget och bolagsledningen. Statens ägarpolicy anger att den relevanta bestämmelsen i Koden syftar till att skydda minoritetsägare i bolag med spritt ägande. I av staten helägda bolag saknas därför skäl att redovisa sådant oberoende.

STYRELSE

Styrelsens storlek och sammansättning

Enligt bolagsordningen ska styrelsen bestå av lägst tre och högst åtta ledamöter. Ledamöterna väljs av årsstämman för en period av ett år fram till nästa årsstämma. I enlighet med Koden väljs ordföranden av årsstämman. Dessutom har arbetstagarorganisationerna, enligt svensk lag, rätt att utse ledamöter med suppleanter i dotterbolaget Apoteksgruppen i Sverige AB. För information om styrelseledamöterna se sid 59 i årsredovisningen.

Bolagets styrelse har fram till den 8 februari 2018 bestått av fem ordinarie ledamöter valda vid årsstämman den 27 april 2017. Under 2017 har tio styrelsemöten hållits. Bolagets verkställande direktör och koncernchef är ej invald i styrelsen men närvarar vid styrelsemötena såsom föredragande. Ingen av styrelsens ledamöter ingår i företagsledningen.

Av de stämموالda ledamöterna är två kvinnor samt tre män. En arbetstagarorganisation har utnyttjat sin rätt att utse arbetstagarrepresentant i dotterbolaget Apoteksgruppen i Sverige AB sedan hösten 2012.

Styrelseutskott

Styrelsen har inte inrättat några utskott för särskild beredning av styrelsefrågor. Avvikelsen från Koden motiveras med att styrelsen är relativt liten samt att styrelsen istället haft ett antal möten då särskilda frågor avseende ersättningar, strategi, revision och bokslut genomgått och belysts av hela styrelsen.

Styrelseutvärdering

Styrelsen har genomfört en intern styrelseutvärdering avseende verksamheten 2017.

Styrelsens arbetsordning och vd-instruktion

Styrelsen har antagit en arbetsordning inklusive instruktion för den ekonomiska rapporteringen samt en vd-instruktion som anger hur arbetet ska fördelas mellan styrelsen och verkställande direktören. Denna arbetsordning ses över årligen i samband med årsstämman. I arbetsordningen och vd-instruktionen fastslås följande:

- Styrelsen ska hålla minst sex sammanträden per kalenderår, utöver det konstituerande mötet.
- Vid varje ordinarie styrelsesammanträde ska verkställande direktören lämna en ekonomisk rapport samt rapport avseende affärsläge och de övriga ärenden som följer av lag.
- Årsredovisning och revisorernas rapport ska behandlas vid styrelsemöte som hålls under årets första fyra månader.
- En gång om året ska beslut fattas avseende budget och verksamhetsplan innehållande riskanalys och strategisk inriktning för nästföljande år och kommande år.
- Fastställande av delårsrapporter ska ske fyra gånger per år.
- Vid konstituerande styrelsemöte efter årsstämman ska beslut tas avseende policyer, arbetsordning, samt vd-instruktion och attestordning.
- Rapport om väsentliga händelser och risker samt eventuella extraordinära åtgärder ska ske vid behov.
- Revisorerna ska kallas till styrelsesammanträdet i samband med genomgång av årsredovisningen.

Styrelsen har under året tagit beslut om kredit- och medlemspolicy, finanspolicy, kommunikationspolicy, etikpolicy, personalpolicy, kvalitetspolicy, IT-policy, miljöpolicy, arbetsmiljöpolicy samt jämställdhets- och mångfaldspolicy.

Ordförandens ansvar

Styrelsens ordförande ansvarar för att samordna styrelsens syn med ägarens i frågor av avgörande betydelse för bolaget, att arbetsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören upprätthålls samt att genom kontakt med vd följa koncernens utveckling.

Deltagande i koncernstyrelsemöten 2017

	10 feb	29 mar	27 apr	28 jun	14 aug	Extramöte 4 sep	Extramöte 4 okt	25 okt	Extramöte 10 nov	5 dec
Gunilla Rittgård (ordförande fr.o.m 27 apr)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Peder Larsson	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Annema Paus	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Richard Reinius	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Satish Sen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Birgitta Ågren Böhlin (ordförande t.o.m 27 april)	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○

● Närvarat ○ Ej närvarat

Styrelsens ersättning

Arvoden till styrelsens bolagsstämmovalda ledamöter fastställs av årsstämman för perioden 1 maj–30 april.

I enlighet med beslut av årsstämman 2017 utgår ett fast arvode på 250 000 kronor per år till styrelsens ordförande. Till övriga stämموvalda styrelseledamöter utgår ett fast arvode på 130 000 kronor per år utom för anställd i Regeringskansliet som ej erhåller arvode. Styrelsearvode kan utbetalas som lön, alternativt under vissa förutsättningar, dock längst till årsstämman 2018, faktureras inom ramen för näringsverksamhet bedriven i styrelseledamots enskilda firma med F-skattsedel eller bolag. Styrelsearvode till styrelseledamot utgår, i den mån uppdraget utförs genom styrelseledamots enskilda firma eller bolag, med tillägg för ett belopp motsvarande de sociala avgifter som Bolaget därmed inte har att erlägga. Detta ska regleras i ett särskilt avtal mellan bolaget och styrelseledamoten. Till arbetstagarrepresentant i dotterbolaget Apoteksgruppen i Sverige AB utgår ej arvode. För redovisning per person se not 8 på sid 46.

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vd ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget. Inom de ramar som styrelsen fastslagit leder vd verksamheten samt håller styrelsens ordförande kontinuerligt informerad om väsentliga affärshändelser.

Vd ska organisera bolagets ledning så att ändamålsenlig styrning och kontroll av verksamheten uppnås. Ansvarsområden och rapporteringsinstruktion regleras närmare i den av styrelsen beslutade vd-instruktionen.

Från 1 januari 2016 är Tony Johansson verkställande direktör och koncernchef för Apoteksgruppen i Sverige Holding AB. Han är född 1963 och har haft tidigare befattningar som vd för Triumfglass och cafékedjan Barista samt Sverigechef för Shells stationsverksamhet.

ANSTÄLLNINGSVILLKOR FÖR LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Vid varje årsstämma framlägger styrelsen förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagets och dess dotterbolags ledande befattningshavare för godkännande av årsstämman.

Bolaget tillämpar statens riktlinjer för anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning. I enlighet med riktlinjerna tillämpas även den allmänna principen att löner och ersättningar till ledande befattningshavare ska vara konkurrenskraftiga men inte löneledande. Styrelsen beslutar om anställning av samt anställningsvillkor för verkställande direktören.

Några utestående aktie- eller aktiekursrelaterade eller andra incitaments- eller bonusprogram för styrelse, verkställande direktör, ledande befattningshavare eller övriga anställda finns ej.

EXTERNA REVISORER

Enligt bolagsordningen ska Bolaget ha lägst en och högst två auktoriserade revisorer.

Revisionsbolag

Utsett revisionsbolag är Grant Thornton Sweden AB med auktoriserade revisorn Lena Möllerström Nording som huvudansvarig revisor.

Arvoden till revisorer

Arvoden till revisorer för revision och annan granskning i enlighet med gällande lagar, samt för rådgivning och biträde i samband med genomförd granskning framgår av not 7 i årsredovisningen.

INTERNKONTROLL

Styrelsen svarar enligt aktiebolagslagen för att bolaget har god intern kontroll och formaliserade rutiner som säkerställer att fastlagda rutiner för finansiell rapportering och intern kontroll efterlevs. Apoteksgruppen i Sverige Holding AB:s styrelse har beslutat att bolaget inte ska ha en egen funktion för internrevision, då nuvarande organisation ger styrelsen bra uppfattning om den interna kontrollen. Styrelsen utvärderar också årligen hur väl den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen har fungerat och om behov finns av en egen funktion avseende intern revision.

Kontrollmiljö

De regler, värderingar och förhållningssätt som styr företaget finns dokumenterade i ett antal policyer beslutade av styrelsen. Utöver policyer finns lagregler, förordningar, attestordning, organisation, beslutsvägar samt ledningssystem i form av riktlinjer och instruktioner som ger närmare vägledning och styrning av koncernens medarbetare. För beslut avseende medlems- och kreditfrågor finns en Kredit- och medlemskommitté. Medlemmarna i denna kommitté är utsedda av styrelsen. Besluten i denna kommitté styrs av en särskild kredit- och medlemspolicy beslutad av styrelsen. Respektive beslut protokollförs och arkiveras enligt särskild ordning.

I gällande arbetsprocesser finns det inbyggda systemmässiga och manuella kontroller i syfte att förebygga, upptäcka och korrigerar risker och felaktigheter. Dessa kontroller bygger på dualitetsprincipen.

En särskild controllerfunktion har byggts upp inom ekonomifunktionen i Apoteksgruppen i Sverige AB för att göra risk- och verksamhetsanalyser samt analyser av utfall mot mål, verksamhetsplaner och prognoser.

För de anslutna medlemsapoteken görs månadsvisa resultatuppföljningar samt kontinuerliga uppföljningar av övriga drift- och medlemsrelaterade frågor. Kontinuerlig kreditbevakning sker av samtliga apoteksbolag där varje bolag åsätts en riskrating.

Ett integrerat datasystem och intranät ger möjlighet till en utökad uppföljning av enskilda apoteks resultat, försäljning och lagerhantering. Styrande dokument publiceras löpande på Apoteksgruppens intranät. Samtliga medarbetare, både i serviceorganisationen samt på samtliga anslutna apotek och apoteksägare har tillgång till intranätet och direkt berörda medarbetare informeras också separat vid förändringar.

Uppföljning

Bolagets revisorer utför löpande granskning av verksamheten, granskar den finansiella rapporteringen avseende helårsbokslutet samt utför en översiktlig granskning av delårsrapporten för tredje kvartalet. Revisorerna granskar också särskilt efterlevnaden av statens riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare.

Ledningssystem

Apoteksgruppens ledningssystem utgörs av policyer, riktlinjer och rutiner som ska säkerställa att apoteken erbjuder produkter och service av hög kvalitet. Apoteksgruppens ledningssystem utgår från nationella regelverk samt internationellt vedertagen standard, Good Pharmacy Practice (GPP).

Apoteksgruppens introduktion för nya medarbetare omfattar bland annat en presentation av intranätet där bolagets gemensamma ledningssystem inklusive aktuella policyer och riktlinjer finns samlade. Serviceorganisationens medarbetare utbildas även för att förebygga givande eller tagande av muta. Utbildningen genomförs i seminarieform för samtliga medarbetare vid gemensamt möte och bygger på svensk kod om gåvor, belöningar och andra förmåner i näringslivet – där medarbetarna får diskutera olika situationer som kan vara relevanta i vår verksamhet.

Egenkontroll

Liksom Apoteksgruppens övriga ledningssystem baseras koncernens egenkontrollprogram på nationella regelverk och internationellt vedertagen Good Pharmacy Practice (GPP). Öppenvårdsapotek ska enligt lag ha tillstånd från Läkemedelsverket. Apoteksverksamheten regleras av olika författningar som bland annat omfattar detaljhandel med läkemedel, ledningssystem för kvalitet och anmälnings-skyldighet, läkemedelsförmånen, patientsäkerhet, avgifter, handelsmarginal, prissättning av utbytbara läkemedel samt livsmedelslagen.

Utifrån Lagen om handel med läkemedel m.m. ska den som har tillstånd att bedriva detaljhandel med läkemedel till konsument utöva särskild kontroll över detaljhandeln och hanteringen i övrigt. Tillståndsinnehavaren är skyldig att upprätthålla ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Som en del av Apoteksgruppens egenkontroll genomför apoteken egeninspektion minst en gång per år. Vid egeninspektionen kontrolleras att verksamheten efterlever de krav som gäller för apoteksverksamhet, vilket dokumenteras. Apoteksgruppens egenkontrollprogram är ett komplement till den tillsyn som bedrivs av Läkemedelsverket, Inspektionen för vård och omsorg (IVO), TLV och Livsmedelsverket. Läs om Apoteksgruppens kontrollmiljö på [sid 28](#).

STYRELSENS ARBETE

Styrelsen övervakar och utvärderar kontinuerligt den presenterade finansiella informationen. Arbetet i styrelsen har framför allt fokuserat på bolagets strategiska inriktning, verksamhets- och hållbarhetsmål, styrparametrar samt riskexponering.

På [sid 59](#) redovisas varje styrelseledamots huvudsakliga yrkeslivserfarenhet, andra väsentliga uppdrag samt när ledamoten valdes in i Bolaget.

Ledamöternas arvodering samt utbetalt arvode framgår av not 8 på sidan 46 och närvaro framgår av tabellen på sidan 56.

Under 2017 har styrelsen haft tio möten där bland annat följande frågor har behandlats:

- Arbetsordning för styrelse och instruktion för vd med instruktion för den ekonomiska rapporteringen, samt antagande av policyer för Apoteksgruppen i Sverige Holding AB med dotterbolag.
- Beslut avseende årsredovisning.
- Fastställande av delårsrapporter.
- Mål, vision och strategisk inriktning.
- Budget och verksamhetsplan.
- Kartläggning och hantering av risker.
- Hållbart företagande.

Styrelse

- från och med 8 februari 2018 -

STYRELSENS ORDFÖRANDE

RAIMONDA KIŽIENĖ,
VD och styrelseordförande för Euroapotheca

STYRELSELEDAMÖTER

RŪTA LAPINSKIENĖ
*Försäljnings- och
marknadsföringschef samt
styrelseledamot i Euroapotheca*

STIG TORNELL,
*VD för Mekonomen Sverige
samt före detta
VD för Kronans Apotek*

GUNILLA RITTGÅRD
*VD för Medig Sverige, styrelseledamot
i Länsförsäkringar Göteborg
och Bohuslän och före detta
styrelseordförande för AGHAB*

GUNILLA RITTGÅRD
*VD för Medig Sverige, styrelseledamot i
Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän och
före detta styrelseordförande för AGHAB*

HÅKAN OHLSSON
*Styrelseledamot och initiativtagare till
Apoteksgruppens ägarförening*

Styrelse 2017

- till och med 8 februari 2018 -

STYRELSENS ORDFÖRANDE

GUNILLA RITTGÅRD
*Styrelsens ordförande sedan april 2017
(styrelseledamot sedan 2015)*

STYRELSELEDAMÖTER

PEDER LARSSON
*Styrelseledamot
sedan 2010*

RICHARD REINIUS
*Styrelseledamot
sedan 2015*

ANNEMA PAUS
*Styrelseledamot
sedan 2014*

SATISH SEN
*Styrelseledamot
sedan 2014*

Ledning

TONY JOHANSSON
Vd

MARIA MÅRFÄLT
Kommunikationschef

BIRGITTA LANGE SJÖBLOM
Kvalitetschef

OLA EBENHART
IT-chef

KARIN BENYAMINE
HR-chef

MATHIAS SANDH
CFO

PER GEBER
Försäljnings- och marknadschef

EVA THORÉN HULTMAN
Chef Sortiment och inköp

ANNA MÖLLER
Chefsjurist, föräldravikariat

Ej på bild:
THERESA EINARSSON
Chefsjurist, föräldraledig

GRI-index

Denna årliga hållbarhetsredovisning redogör för verksamheten i Apoteksgruppen i Sverige Holding AB, det vill säga den centrala serviceorganisationen, under 2017. De enstaka apotek som per den 31 december 2017 återstod under Apoteksgruppens huvudägarskap ingår inte i redovisningen. Den senaste hållbarhetsredovisningen publicerades den 3 april 2017.

Denna hållbarhetsredovisning baseras på fjärde versionen av Global Reporting Initiatives riktlinjer för hållbarhetsredovisning (GRI G4), alternativ 'Core'. Hållbarhetsredovisningen har översiktligt granskats av Grant Thornton.

Hållbarhetsredovisningen har som syfte att öppet och balanserat rapportera Apoteksgruppens möjligheter, utmaningar och insatser inom hållbart företagande, utifrån intressenternas krav och bolagets prioriteringar. Liksom förra året har hållbarhetsupplysningarna i ökad grad integrerats i Apoteksgruppens årsredovisning. GRI-indexet nedan innehåller redovisade standardupplysningar och indikatorer. Hållbarhetsredovisningen utgör även Apoteksgruppens årliga kommunikation till FNs Global Compact.

STANDARDUPPLYSNINGAR		
Standardupplysningar	Granskning	Sida
Strategi och analys		
G4-1	Kommentar från vd	✓ 4–5
Organisationsprofil		
G4-3	Organisationens namn	✓ 26
G4-4	Huvudsakliga varumärken, produkter och tjänster	✓ 18–20
G4-5	Huvudkontorets lokalisering	✓ 41, sista sidan
G4-6	Länder där organisationen är verksam	✓ 2, 41
G4-7	Ägarstruktur och bolagsform	✓ 26
G4-8	Marknader	✓ 2–3, 26–27
G4-9	Bolagets storlek	✓ 2–3
G4-10	Personalstyrka	✓ 28, 50
G4-11	Procent av personalstyrkan som omfattas av kollektivavtal	✓ 29
G4-12	Leverantörskedja	✓ 18–19
G4-13	Betydande förändringar under redovisningsperioden	✓ 41
G4-14	Försiktighetsprincipens tillämpning	✓ 18
G4-15	Externa stadgor, principer och initiativ	✓ 28, 62
G4-16	Medlemskap i organisationer	✓ 20
Identifierade materiella aspekter och avgränsningar		
G4-17	Enheter som ingår	✓ 26–27, 62
G4-18	Process för att definiera redovisningens innehåll	✓ 62
G4-19	Identifierade väsentliga aspekter	✓ 17
G4-20	Avgränsning inom organisationen	✓ 62
G4-21	Avgränsningar utanför organisationen	✓ 62
G4-22	Förklaring till korrigeringar från tidigare rapporter	✓ 62
G4-23	Väsentliga förändringar i omfattning, avgränsning eller mätmetoder jämfört med tidigare års redovisningar	✓ 62
Intressentrelationer		
G4-24	Intressentgrupper	✓ 16–17
G4-25	Identifiering och urval av intressenter	✓ 16–17
G4-26	Metoder för samarbete med intressenter	✓ 16–17
G4-27	Viktiga frågor som framkommit i dialog med intressenter	✓ 16–17
Rapportprofil		
G4-28	Redovisningsperiod	✓ 26, 62
G4-29	Senaste redovisningen	✓ 62
G4-30	Redovisningscykel	✓ 62
G4-31	Kontaktperson för rapporten	✓ Sista sidan
G4-32	GRI-index	✓ 62–63
G4-33	Policy och praxis för extern granskning	✓ 64
Styrning		
G4-34	Styrning	✓ 55–58
Etik och integritet		
G4-56	Uppförandekod	✓ 55–58

SÄRSKILDA UPPLYSNINGAR

Materiella aspekter	Styrning (DMA) och indikatorer	Granskning	Sida
Ekonomi	DMA		
Ekonomiska resultat	G4-EC1 Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde	✓	29
Miljö	DMA		
Produkter och tjänster	G4-EN27 Åtgärder för att minska miljöpåverkan från produkter och tjänster, samt resultat härav	✓	18–19, 29
Transport	G4-EN30 Väsentlig miljöpåverkan genom transport av produkter och andra varor och material som används i verksamheten	✓	18, 29
Miljöbedömning av leverantörer	G4-EN32 Andel av nya leverantörer som granskats avseende miljökriterier	✓	18–19
	G4-EN33 Signifikanta faktiska och potentiella negativa miljöeffekter i leverantörskedjan, samt eventuella åtgärder	✓	18–19
Social påverkan			
Anställningsförhållanden och arbetsvillkor			
Träning och utbildning	G4-LA9 Tränings- och utbildningstid per anställd. Utbetalda friskvårdsbidrag 129 329 kr.	✓	29
	G4-LA11 Andel anställda som får regelbunden utvärdering och uppföljning av sin prestation och karriärutveckling.	✓	28
Mångfald och jämställdhet	G4-LA12 Sammansättning av styrelse och ledning nedbruten på kön, åldersgrupp, minoritetsgrupp-tillhörighet och andra mångfaldsindikatorer.	✓	50, 56, 59
Bedömning av arbetsvillkor hos leverantörer	G4-LA14 Andel av nya leverantörer som granskats avseende arbetsvillkorkriterier.	✓	18–19
Mänskliga rättigheter			
Leverantörer	G4-HR10 Andel nya leverantörer som bedömts avseende mänskliga rättigheter.	✓	18–19
Samhälle			
Korruption	G4-SO4 Andel av de anställda som genomgått utbildning i organisationens policyer och rutiner avseende motverkan mot korruption.	✓	58
	G4-SO9 Andel nya leverantörer som granskats avseende samhällspåverkan.	✓	18–19
Produktsvar			
Kundernas hälsa och säkerhet	G4-PR1 Livscykel faser där produkters och tjänsters påverkan på hälsa och säkerhet utvärderas i förbättringssyfte, och andelen av väsentliga produkt- och tjänstekategorier som utvärderats.	✓	17–19
Märkning av produkter och tjänster	G4-PR5 Resultat från kundundersökningar.	✓	16

Bestyrkanderapport Hållbarhetsredovisning

Revisors rapport över översiktlig granskning av Apoteksgruppen i Sverige Holding AB:s hållbarhetsredovisning

TILL LÄSARE AV APOTEKSGRUPPEN I SVERIGE HOLDING AB:S HÅLLBARHETSREDOVISNING

Inledning

Vi har fått i uppdrag av styrelsen i Apoteksgruppen i Sverige Holding AB att översiktligt granska Apoteksgruppen i Sverige Holding AB:s hållbarhetsredovisning för år 2017. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning GRI-indexet på ► sid 62–63 i detta dokument.

Styrelsens och företagsledningens ansvar för hållbarhetsredovisningen

Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier, vilka framgår på sidan ► 62–63 i hållbarhetsredovisningen, och utgörs av de delar av ramverket för hållbarhetsredovisning utgiven av GRI (Global Reporting Initiative) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga fel, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning.

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med ISAE 3000 Andra bestyrkandeuppdrag än revisioner och översiktliga granskningar av historisk finansiell information. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt IAASBs standarder för revision och god revisionssed i övrigt har.

Revisionsföretaget tillämpar ISQC 1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Vår granskning utgår från de av styrelsen och företagsledningen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för vårt uttalande nedan.

Uttalande

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Stockholm den 11 maj 2018
Grant Thornton Sweden AB

Lena Möllerström Nording
Auktoriserad revisor

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB
Apoteksgruppen i Sverige AB
Box 7264, 103 89 Stockholm

Besöks- och leveransadress:
Ringvägen 100, hus A1 plan 5
118 60 Stockholm

Telefon: 08-563 022 00
Hemsida: www.apoteksgruppen.se
E-post: info@apoteksgruppen.se

Kontaktperson för hållbarhetsredovisningen
och dess innehåll är: Birgitta Lange Sjöblom
Epost: birgitta.l.sjoblom@apoteksgruppen.se
Telefon: 08-563 022 19